

Prawne i organizacyjne aspekty zabezpieczania imprez masowych

- Spis treści
- Rozdział I
 - Rodzaje imprez masowych
 - Warunki wydawania oraz cofania zezwoleń na przeprowadzenie imprezy masowej
 - Rola i zadania podmiotów odpowiedzialnych za zabezpieczenie bezpieczeństwa imprez masowych
 - Zabezpieczenie medyczne
 - Zabezpieczenie sanitarne i higieniczne imprezy masowej
 - Przeznaczenie i zakres stosowania technicznych urządzeń zabezpieczających w systemie bezpieczeństwa imprezy masowej
- Rozdział II
 - Przepisy bezpieczeństwa imprez masowych
 - Rola i obowiązki organizatora imprezy masowej
 - Rodzaje zagrożeń
 - Odpowiedzialność organizatora imprezy masowej
 - Odpowiedzialność członka służby informacyjnej oraz członka służby porządkowej
 - Współpraca z policją oraz innymi uprawnionymi podmiotami w trakcie działań służących zapewnieniu porządku podczas imprezy masowej
- Rozdział III
 - Zasady realizacji zadań członka służby porządkowej i służby informacyjnej
 - Kontrola osób uczestniczących w imprezie masowej
 - Kontrola przestrzegania regulaminu imprezy masowej i regulaminu obiektu (terenu)
 - Kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na terenie, na którym odbywa się impreza masowa

- Ujęcie sprawcy przestępstwa lub wykroczenia
- Legitymowanie oraz przeglądanie zawartości bagażu lub odzieży osób uczestniczących w imprezie masowej
- Usunięcie osoby uczestniczącej w imprezie masowej z miejsca jej przeprowadzania
- Dokumentowanie podejmowanych czynności
- Rozdział IV
 - Plany działania w sytuacjach zagrożeń oraz plan ewakuacji
 - Znaczenie planów
 - System znaków informacyjnych i ewakuacyjnych
 - Zasady i sposoby bezpiecznej ewakuacji z obiektów (stadionów, hal sportowych i widowiskowych)
 - Drogi ewakuacyjne
 - Zachowanie tłumu w sytuacji kryzysowej
 - Drogi dostępu
 - Kontrola przepływu tłumu
- Wykaz źródeł

Prawne i organizacyjne aspekty zabezpieczania imprez masowych

Źródło: dostępny w internecie: <https://unsplash.com/>, domena publiczna.

Spis treści

Rozdział I

- Rodzaje imprez masowych
- Warunki wydawania oraz cofania zezwoleń na przeprowadzenie imprezy masowej
- Rola i zadania podmiotów odpowiedzialnych za zabezpieczenie bezpieczeństwa imprez masowych
- Zabezpieczenie medyczne
- Zabezpieczenie sanitarne i higieniczne imprezy masowej
- Przeznaczenie i zakres stosowania technicznych urządzeń zabezpieczających w systemie bezpieczeństwa imprezy masowej

Rozdział II

- Przepisy bezpieczeństwa imprez masowych
- Rola i obowiązki organizatora imprezy masowej
- Rodzaje zagrożeń
- Odpowiedzialność organizatora imprezy masowej

- Odpowiedzialność członka służby informacyjnej oraz członka służby porządkowej
- Współpraca z policją oraz innymi uprawnionymi podmiotami w trakcie działań służących zapewnieniu porządku podczas imprezy masowej

Rozdział III

- Zasady realizacji zadań członka służby porządkowej i służby informacyjnej
- Kontrola osób uczestniczących w imprezie masowej
- Kontrola przestrzegania regulaminu imprezy masowej i regulaminu obiektu (terenu)
- Kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na terenie, na którym odbywa się impreza masowa
- Ujęcie sprawcy przestępstwa lub wykroczenia
- Legitymowanie oraz przeglądanie zawartości bagażu lub odzieży osób uczestniczących w imprezie masowej
- Usunięcie osoby uczestniczącej w imprezie masowej z miejsca jej przeprowadzania
- Dokumentowanie podejmowanych czynności

Rozdział IV

- Plany działania w sytuacjach zagrożeń oraz plan ewakuacji
- Znaczenie planów
- System znaków informacyjnych i ewakuacyjnych
- Zasady i sposoby bezpiecznej ewakuacji z obiektów (stadionów, hal sportowych i widowiskowych)
- Drogi ewakuacyjne
- Zachowanie tłumu w sytuacji kryzysowej
- Drogi dostępu
- Kontrola przepływu tłumu

Wykaz źródeł

- Wykaz źródeł

Rodzaje imprez masowych

Imprezy masowe towarzyszą nam od zamierzchłych czasów i na stałe wplotły się w życie społeczeństwa. Rozwój cywilizacji i kultury wpływa bezpośrednio na sposób spędzania wolnego czasu. Naturalnym zjawiskiem jest chęć celebrowania różnego rodzaju wydarzeń, ważnych dla poszczególnych grup społecznych, a tym samym przeżywania ich w szerszym gronie. Zainteresowania wspomnianych wcześniej grup społecznych powodują różnorodność imprez masowych, na których gromadzą się widzowie, fani i kibice. Biorąc pod uwagę podział odbiorców, imprezy masowe różnią się od siebie charakterem i przeznaczeniem.

Na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych możemy je podzielić na imprezy artystyczno-rozrywkowe i sportowe, w których wyodrębniono mecz piłki nożnej:

- **Impreza masowa artystyczno-rozrywkowa** – to impreza o charakterze artystycznym lub rozrywkowym, a także zorganizowane publiczne oglądanie przekazu telewizyjnego na ekranach lub urządzeniach umożliwiających uzyskanie obrazu o przekątnej przekraczającej 3 metry. Impreza taka może odbywać się na stadionie, w innym obiekcie niebędącym budynkiem lub na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na których liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000. Przeprowadzenie takiej imprezy możliwe jest także w hali sportowej lub innym budynku umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, o ile liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 500.
- **Impreza masowa sportowa** – to impreza masowa mająca na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej. Impreza taka odbywa się na stadionie, w innym obiekcie niebędącym budynkiem lub na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na których liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000, a w przypadku jej organizacji w hali sportowej lub innym budynku umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej wynosi nie mniej niż 300. Tego typu impreza masowa może mieć miejsce na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, o ile liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób wynosi nie mniej niż 1000. W masowych imprezach sportowych wyodrębniono **mecz piłki nożnej**. Jest on organizowany na stadionie lub w innym obiekcie sportowym, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami

prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000.

Każda z imprez masowych – niezależnie, czy jest to impreza artystyczno-rozrywkowa, czy sportowa – może być dodatkowo uznana za **imprezę masową podwyższonego ryzyka**. Następuje to wtedy, gdy, na podstawie informacji o przewidywanych zagrożeniach lub dotychczasowych doświadczeń związanych z zachowaniem osób uczestniczących, istnieje obawa wystąpienia aktów przemocy lub agresji. Należy tutaj zaznaczyć, że w przypadku takiej imprezy kierownikiem do spraw bezpieczeństwa może być wyłącznie osoba, która ukończyła szkolenie dla kierownika do spraw bezpieczeństwa oraz została dodatkowo wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej.

Nie wszystkie wydarzenia o charakterze artystyczno-rozrywkowym i sportowym podlegają rygorom określonym dla imprez masowych. Wyłączone są z nich imprezy organizowane w teatrach, operach, operetkach, filharmoniach, kinach, muzeach, bibliotekach, domach kultury i galeriach sztuki lub w innych podobnych obiektach, a także w szkołach i placówkach oświatowych, gdy są organizowane przez zarządzających tymi obiektami. Imprezami masowymi nie są również zawody sportowe dzieci i młodzieży oraz sportowców niepełnosprawnych. Podobnie jak wydarzenia w zakresie sportu powszechnego o charakterze rekreacji ruchowej, ogólnodostępne i nieodpłatne, organizowane na terenie otwartym. Wspomnieć tutaj należy również o imprezach zamkniętych, organizowanych przez pracodawców dla ich pracowników, pod warunkiem że rodzaj imprezy odpowiada przeznaczeniu obiektu lub terenu, gdzie ma się ona odbywać.

[Powrót do spisu treści](#)

Warunki wydawania oraz cofania zezwoleń na przeprowadzenie imprezy masowej

Przeprowadzenie imprezy masowej możliwe jest po uzyskaniu przez jej organizatora stosownego zezwolenia. Tryb wydawania tego zezwolenia określony jest w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Organem wydającym zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej jest: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej.

W celu przeprowadzenia imprezy masowej organizator występuje do właściwego organu z wnioskiem o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej. Wniosek składany jest nie później niż na 30 dni przed planowanym terminem jej rozpoczęcia. Termin ten może zostać skrócony do 14 dni w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach, w szczególności, gdy organizacja imprezy masowej wynika z przyczyn nagłych oraz jeżeli charakter imprezy masowej odpowiada przeznaczeniu obiektu określonego w jego projekcie budowlanym. Ponadto organizator wnioskuje do właściwych miejscowo: komendanta Policji i komendanta Państwowej Straży Pożarnej, dysponenta zespołów ratownictwa medycznego i państwowego inspektora sanitarnego o wydanie opinii o niezbędnej ilości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy.

Jeżeli impreza masowa organizowana jest w strefie nadgranicznej, organizator powiadamia o tym właściwego miejscowo komendanta oddziału Straży Granicznej. Analogicznie postępuje w przypadku przeprowadzenia imprezy masowej na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, z tym że powiadamia komendanta terenowej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej.

Wniosek zawiera:

- Miejscowość i datę złożenia wniosku.
- Dane organu, do którego kierowany jest wniosek.
- Dane wnioskodawcy, tj. organizatora imprezy:
 - imię i nazwisko/nazwa (firma),
 - adres zamieszkania lub siedziby organizatora: ulica, nr budynku, nr lokalu, miejscowość, kod pocztowy,
 - adres do korespondencji: ulica, nr budynku, nr lokalu, miejscowość, kod pocztowy,
 - dane kontaktowe osoby odpowiedzialnej za organizację imprezy masowej: imię i nazwisko osoby do kontaktu, telefon, fax, e-mail.
- Informacje o organizowanej imprezie:
 - czas i miejsce planowanej imprezy,

- charakter imprezy (masowa impreza artystyczno-rozrywkowa, masowa impreza sportowa, w tym mecz piłki nożnej),
- program imprezy,
- informacja o liczbie miejsc dla osób w obiekcie lub na terenie, gdzie impreza masowa będzie organizowana,
- informacja o liczbie udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, które mogą być dostępne na imprezie masowej,
- informacja o ewentualnym uznaniu za imprezę masową o podwyższonym ryzyku,
- dane osoby reprezentującej organizatora w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osób uczestniczących w imprezie masowej (kierownika do spraw bezpieczeństwa):
 - imię i nazwisko, numer PESEL,
 - numer i data wydania zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla kierowników do spraw bezpieczeństwa imprez masowych,
 - numer wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej,
 - telefon kontaktowy.

Do wniosku o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej organizator dołącza:

- graficzny plan obiektu (terenu), na którym ma być przeprowadzona impreza masowa, wraz z jego opisem. Plan musi zawierać w szczególności:
 - oznaczenie dróg dojścia i rozchodzenia się osób uczestniczących w imprezie masowej, dróg ewakuacyjnych i dróg dojazdowych dla pojazdów służb ratowniczych i Policji,
 - oznaczenie punktów pomocy medycznej, punktów czerpalnych wody do celów przeciwpożarowych oraz punktów informacyjnych,
 - oznaczenie lokalizacji hydrantów przeciwpożarowych, zaworów, przyłączy wody, gazu i energii elektrycznej oraz innych elementów mających wpływ na bezpieczeństwo użytkowników obiektu lub terenu,
 - informacje o rozmieszczeniu służb porządkowych oraz służb informacyjnych, rozmieszczeniu osób uczestniczących w imprezie masowej i ewentualnym rozdzieleniu ich według sektorów oraz o rozmieszczeniu punktów gastronomicznych i sanitariatów,
 - oznaczenie sektorów, na których podczas meczu piłki nożnej zostaną udostępnione miejsca stojące – jeżeli organizator zamierza udostępnić uczestnikom miejsca stojące;
- instrukcję postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej;

- terminarz rozgrywek meczów piłki nożnej lub terminarz innych imprez masowych – w przypadku imprez masowych organizowanych cyklicznie;
- informację o:
 - liczbie miejsc dla osób na imprezie masowej, a jeżeli organizator zamierza udostępnić na meczu piłki nożnej miejsca stojące – również liczbie miejsc stojących,
 - przewidywanych zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego,
 - liczbie, organizacji, oznakowaniu, wyposażeniu i sposobie rozmieszczenia służby porządkowej oraz służby informacyjnej;
- informację o osobie wyznaczonej na kierownika do spraw bezpieczeństwa, w tym jej dane obejmujące: imię, nazwisko, numer PESEL – o ile został nadany, numer i datę wydania zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla kierowników do spraw bezpieczeństwa imprez masowych, a w przypadku imprezy masowej podwyższonego ryzyka dodatkowo numer wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej;
- informację o sposobie zapewnienia identyfikacji osób biorących udział w imprezie masowej – w przypadku meczu piłki nożnej lub imprezy masowej podwyższonego ryzyka;
- informację o zainstalowanych urządzeniach rejestrujących obraz i dźwięk do utrwalania przebiegu imprezy masowej, a w szczególności zachowania osób w niej uczestniczących;
- informację o powiadomieniu właściwego miejscowo komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta terenowej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej – w przypadku przeprowadzania imprezy masowej w strefie nadgranicznej lub na terenach będących w zarządzie jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej;
- harmonogram udostępnienia obiektu lub terenu uczestnikom imprezy masowej oraz harmonogram opuszczenia przez nich tego obiektu lub terenu, jeżeli regulamin imprezy masowej przewiduje zmienną liczbę osób w czasie jej trwania.

Całość załączników do ww. wniosku uzupełniona jest o uzyskane opinie, o których wspomniano wcześniej, tj. komendanta Policji i komendanta Państwowej Straży Pożarnej, dysponenta zespołów ratownictwa medycznego oraz państwowego inspektora sanitarnego.

Organ rozpatrujący wniosek o zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej wydaje decyzję pozytywną lub negatywną na co najmniej 7 dni przed planowanym terminem przeprowadzenia imprezy masowej. Należy tutaj zaznaczyć, że decyzja odmowna może również wynikać z braków formalnych, tzn. niezłożenia przez organizatora kompletu wymaganych dokumentów, o których mówiliśmy wcześniej, oraz dokumentów dodatkowych wymaganych przez organ decyzyjny, jak również niespełnienia przez organizatora obowiązków i wymogów określonych w ustawie o ochronie imprez masowych.

Udzielenie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej nie ma charakteru ostatecznego. Zgoda może zostać cofnięta. Z ramienia pełnienia funkcji nadzorczych organ wydający zezwolenie kontroluje zgodność przebiegu imprezy masowej podwyższonego ryzyka z warunkami określonymi w zezwoleniu. W przypadku stwierdzenia niespełnienia przez organizatora warunków określonych w zezwoleniu organ może wydać decyzję o przerwaniu imprezy masowej, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności. Wydanie takiej decyzji wymaga przeanalizowania jej skutków, a w szczególności zagrożenia bezpieczeństwa spowodowanego przerwaniem imprezy masowej. Cofnięcie zgody i jednoznacznie wydanie decyzji o zakazie przeprowadzenia imprezy masowej może nastąpić po wydaniu zezwolenia, jeżeli stwierdzone zostaną naruszone warunki bezpieczeństwa, na podstawie których została udzielona zgoda.

Niezależnie od organów upoważnionych do wydawania decyzji w zakresie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej, rolę decyzyjną w przedmiocie zakazu przeprowadzenia imprezy masowej ma wojewoda. W przypadku negatywnej oceny stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z planowaną lub przeprowadzoną imprezą masową wojewoda może zakazać przeprowadzenia danej imprezy masowej z udziałem publiczności na całym obiekcie lub w jego wydzielonych sektorach. Może również wprowadzić, na czas określony albo nieokreślony, zakaz przeprowadzania przez organizatora imprez masowych na terenie województwa lub jego części. Decyzja wojewody wydawana jest w trybie decyzji administracyjnej.

Organ państwowy, jakim jest wojewoda, odpowiada za szeroko rozumiane bezpieczeństwo obywateli. W przypadku gdy dalszy przebieg imprezy masowej może zagrozić życiu lub zdrowiu osób albo mieniu w znacznych rozmiarach, a działania podejmowane przez organizatora są niewystarczające do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, wojewoda w drodze decyzji administracyjnej może przerwać imprezę masową. Decyzja przerywająca imprezę masową ma rygor natychmiastowej wykonalności. Oczywiście wydając decyzję, wojewoda musi wziąć pod uwagę również zagrożenie bezpieczeństwa, które może spowodować przerwanie imprezy masowej. O podjętej decyzji powiadamiany jest niezwłocznie organ wydający zgodę na przeprowadzenie imprezy masowej oraz odpowiednie organa Policji, Państwowej Straży Pożarnej, dysponenta zespołów ratownictwa medycznego i państwowego inspektora sanitarnego, a w określonych przypadkach również komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta terenowej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej.

[Powrót do spisu treści](#)

Rola i zadania podmiotów odpowiedzialnych za zabezpieczenie bezpieczeństwa imprez masowych

Zabezpieczenie bezpieczeństwa imprez masowych jest procesem długofalowym. Zaczyna się już przed rozpoczęciem imprezy masowej, a finalizuje się po jej zakończeniu. W proces ten zaangażowanych jest wiele instytucji, które realizują zadania wynikające z ich statutowej działalności. Ustawowy obowiązek zabezpieczenia imprezy masowej spoczywa na organizatorze, a w zakresie określonym w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych i innych przepisach także na: wójcie, burmistrzu, prezydencie miasta, wojewodzie, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny na obszarach kolejowych, służbie zdrowia, a w razie potrzeby także innych właściwych służbach i organach.

Zadaniem organu wójta, burmistrza lub prezydenta miasta jest wydanie zezwolenia lub odmowa wydania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej. Oprócz roli decyzyjnej organy samorządowe, odpowiadając za bezpieczny przebieg imprezy masowej, pełnią również rolę kontrolną. Polega ona na kontrolowaniu przebiegu imprezy masowej zgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu. W przypadku stwierdzenia niewypełniania przez organizatora warunków zawartych w zezwoleniu wydawana jest decyzja o przerwaniu imprezy w trybie natychmiastowym.

Rolą Policji i Państwowej Straży Pożarnej oraz dysponenta zespołów ratownictwa medycznego jest przygotowanie, na wniosek organizatora, opinii o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej. W opiniach uwzględniane są również zastrzeżenia do stanu technicznego obiektu (terenu) oraz o przewidywanych zagrożeniach. Opinie sporządzane są m.in. na podstawie analizy zgromadzonych informacji na bazie dotychczasowych doświadczeń o imprezach podobnego charakteru.

Policja bierze pod uwagę:

- w przypadku meczu piłki nożnej:
 - uzyskane informacje o prognozowanej liczbie kibiców, zarówno przyjezdnych, jak i miejscowych, oraz ich zachowaniu się w ostatnim czasie,
 - antagonizmy istniejące między kibicami poszczególnych klubów sportowych,
 - zaistniałe w związku z imprezą zdarzenia naruszające bezpieczeństwo i porządek publiczny,
- w przypadku innych imprez:
 - różnice kulturowe pomiędzy uczestnikami imprezy, np. zwolennikami i przeciwnikami danego typu muzyki lub idei.

Państwowa straż Pożarna wydaje opinię dotyczącą bezpieczeństwa pożarowego. Opinia wydawana jest na podstawie analizy:

- planów sytuacyjnych terenu,
- regulaminu imprezy,
- instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- właściwego oznakowania miejsca imprezy.

Funkcjonariusze PSP na potrzeby wydawanej opinii mogą dodatkowo przeprowadzić wizję lokalną obiektu (terenu), kontrolując ilość sprzętu ratowniczo-gaśniczego i jego stan, stan techniczny obiektu w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz kompetencje osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo pożarowe z ramienia organizatora.

Opinie wydane przez wymienione podmioty stanowią podstawę do wydania zezwolenia lub odmowy wydania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej. Współpraca organizatora imprezy masowej z poszczególnymi organami i formacjami, podejmowana na rzecz zabezpieczenia tej imprezy, będzie miała różną formę i zakres. Zależy to od etapu realizacji danej imprezy: przygotowanie (planowanie), przeprowadzanie imprezy, zakończenie i podsumowanie.

[Powrót do spisu treści](#)

Zabezpieczenie medyczne

Omawiając zabezpieczenie bezpieczeństwa imprezy masowej, przeważnie mamy na myśli działania skupione na jej ochronie oraz ewentualne interwencje związane przede wszystkim z przywracaniem spokoju i porządku w związku z agresywnym zachowaniem uczestników imprezy masowej. Nie można jednak zapomnieć o zabezpieczeniu medycznym imprezy, które określone zostało w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących zabezpieczenia pod względem medycznym imprezy masowej.

Już na etapie przygotowania imprezy masowej jej organizator zwraca się do właściwego miejscowo dysponenta zespołów ratownictwa medycznego z wnioskiem o wydanie opinii o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, zastrzeżeniach do stanu technicznego obiektu (terenu) oraz o przewidywanych zagrożeniach. Z uwagi na wagę zagadnienia minimalne wymogi w zakresie zabezpieczenia imprezy masowej pod względem medycznym zostały unormowane odrębnymi przepisami. Zabezpieczenie medyczne imprezy masowej w miejscu i czasie jej trwania składa się co najmniej z zespołów wyjazdowych, patroli ratowniczych i punktów pomocy medycznej.

Zespoły wyjazdowe dzieli się ze względu na liczebność osób w zespole oraz obecność w jego składzie lekarza. Wyróżniamy tutaj:

- **zespół wyjazdowy bez lekarza**, odpowiadający wymaganiom dla zespołu ratownictwa medycznego podstawowego;
- **zespół wyjazdowy z lekarzem**, odpowiadający wymaganiom dla zespołu ratownictwa medycznego specjalistycznego.

Dla lepszego zrozumienia różnic między tymi zespołami wyjaśnienia wymaga jeszcze pojęcie zespołu ratownictwa medycznego podstawowego i specjalistycznego. I tak:

- **zespoły ratownictwa medycznego podstawowe** – to co najmniej dwie osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym pielęgniarka systemu lub ratownik medyczny
- **zespoły ratownictwa medycznego specjalistyczne** – to co najmniej trzy osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym lekarz systemu oraz pielęgniarka systemu lub ratownik medyczny.

Zespoły ratownictwa medycznego (ZRM) to jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, które poza szpitalem udzielają pomocy medycznej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. udaru mózgu, zawału serca, upadku z wysokości czy wypadku komunikacyjnego. Ponadto przewożą osobę wymagającą pomocy z miejsca zdarzenia do właściwego szpitala.

Kolejnym elementem zabezpieczenia medycznego imprezy masowej jest patrol ratowniczy.

Patrol ratowniczy składa się co najmniej z dwóch osób uprawnionych do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy. Patrol posiada co najmniej w torbę ratunkową, zawierającą co najmniej:

- rurki ustno-gardłowe,
- ssak ręczno-mechaniczny,
- worek samorozprężalny,
- rurki krtaniowe,
- kołnierze szyjne z tworzywa sztucznego wodoodporne,
- opatrunki o różnych wymiarach,
- środek do dezynfekcji skóry,
- roztwór soli fizjologicznej 500 ml,
- rękawiczki jednorazowe,
- worek plastikowy z zamknięciem na odpady,
- płyn do dezynfekcji rąk,
- nożyczki,
- folie izotermiczne,

oraz środki łączności bezprzewodowej umożliwiające natychmiastową łączność z innymi osobami zaangażowanymi w bezpieczeństwo imprezy masowej.

O ile wspomniany wcześniej zespół wyjazdowy i patrol ratowniczy mają charakter mobilny, tak punkt pomocy medycznej jest stacjonarnym elementem zabezpieczenia medycznego imprezy masowej. **Punkt pomocy medycznej** zlokalizowany jest w miejscu odbywania imprezy masowej. Wyposażony co najmniej w:

- dwa stanowiska leżące dla pacjentów,
- defibrylator z kardiomonitorem,
- rurki ustno-gardłowe,
- worek samorozprężalny,
- rurki krtaniowe,
- zestaw jednorazowego użytku do tlenoterapii biernej z rezerwuarem (dwie przezroczyste maski z możliwością modelowania w części nosowej – dla dzieci i dla dorosłych),
- zestaw do intubacji (laryngoskop, rurki intubacyjne),
- ssak,
- tlen medyczny,
- pulsoksymetr,
- ciśnieniomierz,
- glukometr,
- kołnierze szyjne,
- szyny typu Kramer o różnych wymiarach,

- opatrunki o różnych wymiarach, w tym opatrunki hydrożelowe schładzające,
- środek do dezynfekcji skóry,
- rękawiczki jednorazowe,
- worek plastikowy z zamknięciem na odpady,
- płyn do dezynfekcji rąk,
- nożyczki,
- folie izotermiczne,
- opatrunek wentylowy na rany klatki piersiowej,
- zestawy do przetaczania i dawkowania leków oraz płynów infuzyjnych,
- termometr,
- stetoskop,
- reduktor tlenowy z szybkozłączem,
- zestaw jednorazowego użytku do tlenoterapii biernej z rezerwuarem,
- butla tlenowa o pojemności sprężonego tlenu co najmniej 400 l przy ciśnieniu 150 barów, z możliwością napełnienia w systemie DIN (dla tlenu medycznego), o ciśnieniu roboczym co najmniej 200 barów,
- wyposażenie wyrobów medycznych i wyroby medyczne do transportu poszkodowanego, w szczególności deska ortopedyczna.
- zestaw produktów leczniczych, wchodzących w skład zestawu przeciwwstrząsowego.

Ponadto punkt pomocy medycznej wyposaża się w środki łączności bezprzewodowej umożliwiające natychmiastową łączność z innymi osobami zaangażowanymi w bezpieczeństwo imprezy masowej, w szczególności z patrolami ratowniczymi, zespołami wyjazdowymi i koordynatorem medycznym imprezy, w przypadku jego ustanowienia.

W punkcie pomocy medycznej pomocy medycznej udzielają co najmniej dwie osoby, w tym lekarz (posiadający prawo wykonywania zawodu oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie w udzielaniu świadczeń zdrowotnych, a także znajomość języka angielskiego umożliwiającą komunikację z poszkodowanymi, potwierdzoną co najmniej pisemnym oświadczeniem o znajomości języka angielskiego) oraz ratownik medyczny lub pielęgniarka systemu.

W ramach zabezpieczenia medycznego imprezy może być wyznaczone więcej niż jeden punkt pomocy medycznej. W takim przypadku jeden lekarz może przypadać na każde dwa punkty pomocy medycznej, o ile w drugim punkcie pomocy medycznej świadczeń zdrowotnych udzielają co najmniej dwie osoby.

Pomoc medyczna udzielana w punkcie pomocy medycznej przez patrol ratowniczy oraz w zespole wyjazdowym jest dokumentowana przez lekarza w historii zdrowia i choroby. Pielęgniarka dokonuje stosownych wpisów w karcie indywidualnej opieki pielęgniarskiej. Natomiast patrol ratowniczy składający się z osób uprawnionych do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy na karcie udzielonej kwalifikowanej pomocy, która jest przekazywana personelowi zespołu wyjazdowego, punktu pomocy medycznej lub zespołowi ratownictwa medycznego.

W przypadku imprezy masowej z udziałem ponad 10 tys. uczestników organizator imprezy masowej wyznacza koordynatora medycznego imprezy. Koordynatorem medycznym imprezy może być osoba spełniająca wymagania dla:

- lekarza systemu – Państwowe Ratownictwo Medyczne,
- pielęgniarki systemu – Państwowe Ratownictwo Medyczne,
- ratownika medycznego oraz posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w jednostkach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

Zabezpieczenie medyczne imprezy masowej jest uzależnione od jej charakteru oraz przewidywanej liczby uczestników.

Zabezpieczenie medyczne masowej imprezy artystyczno-rozrywkowej oraz masowej imprezy sportowej innej niż mecz piłki nożnej:

- w zakresie zespołów wyjazdowych:
 - do 5000 uczestników – jeden zespół bez lekarza,
 - od 5001 do 25 000 uczestników – jeden zespół z lekarzem i jeden zespół bez lekarza,
 - od 25 001 do 65 000 uczestników – jeden zespół z lekarzem i dwa zespoły bez lekarza,
 - od 65 001 uczestników – jeden zespół z lekarzem i dwa zespoły bez lekarza oraz na każde rozpoczęte kolejne 120 000 uczestników powyżej 65 000 uczestników – jeden zespół bez lekarza lub jeden zespół z lekarzem.
- w zakresie patroli ratowniczych:
 - do 5000 uczestników – jeden patrol ratowniczy,
 - od 5001 do 65 000 uczestników – jeden patrol ratowniczy na każde rozpoczęte kolejne 10 000 uczestników powyżej 5000 uczestników,
 - od 65 001 uczestników – siedem patroli ratowniczych na pierwsze 65 000 uczestników oraz na każde rozpoczęte kolejne 15 000 uczestników – jeden patrol ratowniczy.
- w zakresie punktów pomocy medycznej:
 - od 10 000 do 110 000 uczestników – jeden punkt pomocy medycznej na każde rozpoczęte kolejne 50 000 uczestników powyżej 10 000 uczestników,
 - od 110 001 uczestników – dwa punkty pomocy medycznej oraz na każde rozpoczęte kolejne 100 000 uczestników powyżej 110 000 uczestników – jeden punkt pomocy medycznej.

Zabezpieczenie medyczne imprezy masowej podwyższonego ryzyka oraz meczu piłki nożnej:

- w zakresie zespołów wyjazdowych:
 - do 5000 uczestników – jeden zespół z lekarzem,

- od 5001 do 25 000 uczestników – jeden zespół z lekarzem i jeden zespół bez lekarza,
- od 25 001 do 45 000 uczestników – jeden zespół z lekarzem i dwa zespoły bez lekarza,
- od 45 001 do 65 000 uczestników – dwa zespoły z lekarzem i dwa zespoły bez lekarza,
- od 65 001 uczestników – dwa zespoły z lekarzem i dwa zespoły bez lekarza oraz na każde rozpoczęte kolejne 100 000 uczestników powyżej 65 000 uczestników – jeden zespół bez lekarza lub jeden zespół z lekarzem.
- w zakresie patroli ratowniczych:
 - do 5000 uczestników – jeden patrol ratowniczy,
 - od 5001 do 65 000 uczestników – jeden patrol ratowniczy na każde rozpoczęte kolejne 5000 uczestników,
 - od 65 001 uczestników – trzynaście patroli ratowniczych na pierwsze 65 000 uczestników oraz na każde rozpoczęte kolejne 10 000 uczestników powyżej 65 000 uczestników – jeden patrol ratowniczy.
- w zakresie punktów pomocy medycznej:
 - od 10 000 do 100 000 uczestników – jeden punkt pomocy medycznej na każde rozpoczęte kolejne 30 000 uczestników powyżej 10 000 uczestników,
 - od 100 001 uczestników – trzy punkty pomocy medycznej oraz na każde rozpoczęte kolejne 50 000 uczestników powyżej 100 000 uczestników – jeden punkt pomocy medycznej.

Na etapie planowania i przygotowania imprezy masowej organizator obowiązany jest – nie później niż na 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia imprezy masowej – powiadomić najbliższej położony od miejsca jej odbywania szpital posiadający szpitalny oddział ratunkowy albo szpital, posiadający co najmniej: oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział chirurgii ogólnej z częścią urazową i oddział chorób wewnętrznych. Powiadamiając szpital, podaje lokalizację, rodzaj oraz przewidywaną liczbę uczestników organizowanej imprezy masowej.

W całym systemie zabezpieczenia medycznego imprezy masowej ważną rolę odgrywają służby porządkowe i informacyjne. Ich zadanie polega przede wszystkim na umożliwieniu bezkolizyjnego podjazdu specjalistycznego środka transportu sanitarnego możliwie najbliższej punktu pomocy medycznej.

Osoby wchodzące w skład zabezpieczenia medycznego oznakowuje się poprzez umieszczenie na kamizelce koloru czerwonego, z przodu i z tyłu, napisy w kolorze białym, w języku polskim, o treści: RATOWNIK, RATOWNIK MEDYCZNY albo PIELEŃNIARKA oraz w języku angielskim o treści: MEDICAL STAFF. Analogicznie oznakowuje się lekarzy – napisem w języku polskim o treści: LEKARZ oraz w języku angielskim o treści: DOCTOR, a także koordynatora medycznego imprezy napisem w języku polskim: KOORDYNATOR MEDYCZNY oraz w języku angielskim: MEDICAL COORDINATOR.

Oznakowaniu podlega również punkt pomocy medycznej. Oznakowuje się go kwadratową tablicą w kolorze zielonym, o wymiarach co najmniej 70 x 70 cm, z centralnie umieszczonym krzyżem równoramiennym w kolorze białym, z napisem nad krzyżem w języku polskim o treści: PUNKT POMOCY MEDYCZNEJ oraz w języku angielskim o treści: FIRST AID.

[Powrót do spisu treści](#)

Zabezpieczenie sanitarne i higieniczne imprezy masowej

Z szeroko rozumianym bezpieczeństwem imprezy masowej związane jest zabezpieczenie sanitarne i higieniczne tej imprezy. Wymienione zostało jako jeden z obowiązków organizatora imprezy masowej jako zapewnienie odpowiedniego zaplecza higieniczno-sanitarnego.

Na graficznym planie obiektu umieszczone są informacje o:

- rozmieszczeniu służb porządkowych oraz służb informacyjnych,
- rozmieszczeniu osób uczestniczących w imprezie masowej i ewentualnym rozdzieleniu ich według sektorów,
- rozmieszczeniu punktów gastronomicznych i sanitariatów.

Ponadto organizator musi uzyskać opinię państwowego inspektora sanitarnego o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, zastrzeżeniach do stanu technicznego obiektu (terenu) oraz o przewidywanych zagrożeniach. Opinia jest obligatoryjnym dokumentem dołączanym do wniosku o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej. Państwowy inspektor sanitarny może określić dodatkowe wymagania niezbędne do uzyskania pozytywnej opinii sanitarnej.

Obiekty przeznaczone do przeprowadzania imprez masowych, takie jak stadiony czy hale widowiskowo-sportowe, posiadają właściwą infrastrukturę sanitarną określoną w odrębnych przepisach budowlanych. Zgodnie z nimi ustępy publiczne należy sytuować na terenach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Dopuszczalne jest też usytuowanie ustępów publicznych na terenach nieskanalizowanych – jako budynki wolnostojące ze szczelnymi zbiornikami nieczystości.

Brak stałej infrastruktury sanitarnej stwarza poważne problemy higieniczne i jest szczególnie odczuwalny przy organizowaniu imprez. Wtedy dopuszcza się sytuowanie tymczasowych, nieskanalizowanych ustępów publicznych na terenach skanalizowanych, za zgodą właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego. W takiej sytuacji przyjmuje się normy dla kabin ustępowych:

- do 1000 osób – jedna kabina na 250 osób;
- od 1000 do 10 000 osób – jak w punkcie wyżej i dodatkowo jedna kabina na 750 osób, np. dla 6000 osób [$24 + 8 = 32$ kabin ustępowych];
- powyżej 10 000 osób – jak w punkcie wyżej i dodatkowo jedna kabina na 1000 osób, np. dla 30 000 osób [$120 + 40 + 30 = 190$ kabin ustępowych].

Oddzielnym aspektem zabezpieczenia imprezy masowej pod względem sanitarnym i higienicznym są wymagania dotyczące bezpieczeństwa żywności dla podmiotów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze, biorących udział w imprezie masowej, czyli popularnych food-trucków czy innych punktów gastronomicznych. Znane są przypadki zbiorowego zatrucia uczestników imprezy masowej. Każdy podmiot produkujący żywność i wprowadzający do obrotu środki spożywcze zobowiązany jest do spełnienia wszystkich wymagań koniecznych do zapewnienia ich właściwej jakości zdrowotnej, w tym właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń zakładu i ich wyposażenia oraz stanu zdrowia osób biorących udział w obrocie. Operatorzy rynku żywnościowego odpowiadają za bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.

Dla ruchomych lub tymczasowych pomieszczeń, np. dużych namiotów, straganów czy ruchomych punktów sprzedaży ustalone zostały następujące zasady:

- Pomieszczenia i automaty uliczne powinny być tak usytuowane, zaprojektowane i skonstruowane oraz utrzymywane w czystości oraz w dobrym stanie i kondycji technicznej, aby uniknąć ryzyka zanieczyszczenia, w szczególności przez zwierzęta i szkodniki.
- Muszą być dostępne odpowiednie urządzenia, aby utrzymać właściwą higienę personelu, włącznie ze sprzętem do higienicznego mycia i suszenia rąk oraz higienicznymi urządzeniami sanitarnymi.
- Powierzchnie, narzędzia do pracy i sprzęt, które są w kontakcie z żywnością, muszą być w dobrym stanie oraz łatwe do czyszczenia.
- Musi być zapewniona odpowiednia ilość gorącej i zimnej wody pitnej.
- Niezbędne jest zapewnienie odpowiednich warunków lub udogodnień dla higienicznego składowania i usuwania odpadów płynnych i stałych.
- Nieodzowne jest również zapewnienie odpowiednich warunków dla utrzymywania i monitorowania właściwych warunków termicznych żywności.
- Środki spożywcze muszą być tak umieszczone, aby unikać – na tyle, na ile jest to możliwe – ryzyka zanieczyszczenia.

Inną formą działalności jest działalność okazjonalna, obejmująca przygotowywanie, przechowywanie i serwowanie żywności przez osoby fizyczne w trakcie imprez typu jarmarki, święta kościelne, imprezy szkolne, miejskie, wiejskie czy zorganizowane akcje dobroczynne obejmujące wolontariuszy, podczas których żywność jest przygotowywana czasami, sporadycznie i na małą skalę. Taka działalność nie jest uznawana za działalność przedsiębiorstwa podlegającą wymaganiom prawodawstwa higienicznego, tj. załącznika II do rozporządzenia 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych, jednakże, bez względu na rodzaj wprowadzanej do obrotu żywności podczas imprez masowych, organizator jest odpowiedzialny za zapewnienie warunków do jej higienicznej promocji lub sprzedaży.

[Powrót do spisu treści](#)

Przeznaczenie i zakres stosowania technicznych urządzeń zabezpieczających w systemie bezpieczeństwa imprezy masowej

Organizacja imprezy masowej, niezależnie od jej rodzaju, wymaga od organizatora olbrzymiego wysiłku. Aby przebiegła bezpiecznie zaangażowany jest cały sztab osób, które wykonują przydzielone zadania. Niekwestionowanym wsparciem dla służb zapewniających bezpieczeństwo imprezy są wszelkiego rodzaju techniczne urządzenia, które ułatwiają kontrolę ruchu osobowego.

Do podstawowego sprzętu tego typu należą wszelkiego rodzaju wygradzenia stałe lub tymczasowe, takie jak bariery, bramki (również wykrywające metal), bramki selektywne i in. Wygradzenia stałe to wszelkiego rodzaju wygradzenia istniejące już na terenie obiektu, w którym ma się odbywać impreza masowa. Wybudowane są zgodnie z projektem budowlanym i tworzą stałe wydzielone obszary obiektu np. stadionu. Takich wygradzeń nie będzie w terenie otwartym, gdzie będą przeprowadzane imprezy plenerowe.

Uzupełnieniem stałych wygradzeń w obiekcie będą tymczasowe bariery przestawne, które w terenie otwartym będą stanowić podstawowe ograniczenie przestrzeni dla uczestników imprezy. Dzięki takim barierkom wydziela się sektory dla publiczności i ciągi komunikacyjne, zabezpiecza miejsca niebezpieczne oraz oznacza się strefy nieprzeznaczone dla publiczności.

Barierka przestawna typu lekkiego

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Bramki selektywne oraz wykrywające metal pozwalają usprawnić kontrolę osób wchodzących na teren imprezy masowej. Są to urządzenia zazwyczaj montowane na stałe. Wyjątkiem są przenośne bramki do wykrywania metalu.

Bramka obrotowa

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Przenośna bramka do wykrywania metalu

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Oddzielną grupą urządzeń wspomagających zabezpieczenie bezpieczeństwa imprezy masowej są systemy rejestracji i monitorowania, dzięki którym można na bieżąco kontrolować przebieg imprezy, a w nagłych i niespodziewanych sytuacjach podejmować szybkie decyzje. Kwestia została ujęta w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie

impresz masowych oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej.

Dzięki systemom monitoringu łatwiej jest ustalić uprawnienia lub ograniczenia osób do wejścia na imprezę masową. Obecny rozwój technologii cyfrowej rejestracji obrazu pozwala na bardzo precyzyjne namierzenie i identyfikację prowodyrów i sprawców aktów zakłócania bezpieczeństwa imprezy. Z uwagi na to, że kwestia monitoringu oraz rejestracji obrazu wywołuje wiele kontrowersji i emocji, została ona oddzielnie uregulowana w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych oraz przepisach wykonawczych do niej.

Organizator imprezy jest uprawniony do utrwalania przebiegu imprezy masowej, a w szczególności zachowania osób w niej uczestniczących za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Materiały zgromadzone podczas utrwalania przebiegu imprezy masowej, które mogą stanowić dowody pozwalające na wszczęcie postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia lub dowody mogące mieć znaczenie dla toczących się takich postępowań, organizator niezwłocznie przekazuje prokuratorowi rejonowemu właściwemu ze względu na miejsce przeprowadzonej imprezy masowej lub właściwemu terytorialnie komendantowi powiatowemu (miejskiemu, rejonowemu) Policji, w razie potrzeby z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego lub z wnioskiem o ukaranie, chyba że sam zawiadomi o przestępstwie albo wystąpi z wnioskiem o ukaranie w sprawach o wykroczenia. Zgromadzone w czasie imprezy materiały, które nie zawierają dowodów i nie mogą być wykorzystane ww. sprawach, organizator przechowuje po zakończeniu imprezy masowej przez okres co najmniej **30 dni**, a następnie komisyjnie je niszczy.

Wojewoda sporządza wykaz stadionów, obiektów lub terenów, na których utrwalanie przebiegu imprezy masowej za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk jest obowiązkowe. Wykaz sporządzony jest w oparciu o uzgodnienia z właściwym komendantem Policji i Państwowej Straży Pożarnej. Przy wejściu na teren imprezy masowej umieszcza się informację o prowadzonej w trakcie trwania tej imprezy rejestracji obrazu i dźwięku.

Obowiązkowej rejestracji obrazu podlegają:

- kasy biletowe na terenie imprezy masowej w przypadku imprezy odpłatnej;
- bramy, furtki i inne miejsca przeznaczone do wejścia uczestników imprezy masowej;
- drogi dla służb ratowniczych, drogi ewakuacyjne oraz ciągi komunikacyjne na terenie imprezy masowej z wyłączeniem klatek schodowych;
- parkingi zorganizowane na terenie imprezy masowej;
- sektory dla uczestników imprezy masowej;
- płyta boiska lub scena.

Utrwalenia przebiegu imprez masowych organizowanych w miejscach innych niż stadiony, obiekty lub tereny umożliwiające przeprowadzenie imprezy masowej można dokonywać

przy użyciu przenośnych urządzeń rejestrujących stabilny obraz kolorowy i dźwięk, zapewniających rejestrowanie obrazu o właściwych parametrach technicznych. Zarejestrowany w trakcie imprezy masowej obraz i dźwięk podlega archiwizacji na elektronicznym nośniku informacji, który wraz z metryką informacyjną umieszczony jest w opakowaniu – na nim wpisuje się nazwę organizatora imprezy masowej oraz datę i miejsce utrwalenia imprezy masowej oraz opatruje się czytelnym podpisem osoby działającej w imieniu organizatora imprezy masowej wraz z podaniem jej stanowiska.

Metryka informacyjna zawiera:

- imię i nazwisko osoby utrwalającej przebieg imprezy masowej;
- imię i nazwisko osoby sporządzającej kopię – w przypadku jej sporządzenia;
- datę, czas, miejsce oraz nazwę utrwalonej imprezy masowej;
- typ i rodzaj urządzenia oraz jego oprzyrządowania użytego do utrwalenia przebiegu imprezy masowej;
- warunki oświetleniowe panujące w trakcie utrwalania przebiegu imprezy masowej, w szczególności opis warunków atmosferycznych, pory dnia, rodzaju i źródeł światła;
- dane techniczne użytego nośnika informacji;
- informację o ewentualnej awarii urządzenia utrwalającego przebieg imprezy masowej lub uszkodzenia nośnika informacji;
- informacje o sporządzonych kopiach.

[Powrót do spisu treści](#)

Przepisy bezpieczeństwa imprez masowych

Zorganizowanie imprezy masowej obwarowane jest przepisami, które regulują związane z tym poszczególne działania.

Oto podstawowe akty prawne:

Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych

Ustawa, która określa zasady postępowania konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych oraz warunki bezpieczeństwa imprez masowych. Unormowane są w niej także zasady i tryb wydawania zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych oraz zasady przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych, w tym danych osobowych. W ustawie zawarte zostały również zasady odpowiedzialności organizatorów za szkody wyrządzone w związku ze zorganizowaniem imprez masowych. Do powyższej ustawy wydane zostały akty wykonawcze szczegółowo regulujące przedmiotowe zagadnienia.

Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia

W kontekście imprez masowych ustawa określa kwalifikacje członka służby porządkowej jako kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej.

Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu i broni palnej

W kontekście imprez masowych ustawa określa wyposażenie członka służby porządkowej i okoliczności użycia przez niego środków przymusu bezpośredniego.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Ustawa wskazuje na możliwość orzeczenia przez sąd zakazu wstępu skazanego na imprezę masową i określa zakres obowiązywania takiego zakazu.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie wymogów, jakie powinien spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowej i służby informacyjne

Rozporządzenie określa:

- wymagania, jakie powinien spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa oraz członkowie służby porządkowej i służby informacyjnej w zakresie wyszkolenia,
- tematykę i formę prowadzenia szkoleń dla kierownika do spraw bezpieczeństwa, członków służby porządkowej i służby informacyjnej,
- jednostki właściwe do prowadzenia szkoleń,

- wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia.

Wskazuje również wyposażenie służb porządkowych i służb informacyjnych, z uwzględnieniem rodzaju imprezy masowej i przewidywanych zagrożeń. Określa również:

- sposób i zakres sprawowania przez służby porządkowe i służby informacyjne kontroli uprawnień osób do uczestniczenia w imprezie masowej,
- sposób legitymowania uczestników imprezy masowej oraz przeglądania zawartości ich bagaży i odzieży,
- sposób postępowania służb porządkowych i służb informacyjnych w razie konieczności usunięcia osoby zakłócającej porządek publiczny z imprezy masowej.

Określony został również sposób dokumentowania przez służby porządkowe i służby informacyjne czynności podjętych w czasie wykonywania obowiązków.

- **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej**

Rozporządzenie określa miejsca na stadionach, w obiektach lub na terenach, umieszczonych w wykazie danego Wojewody, w których utrwalanie przebiegu imprezy masowej za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk jest obowiązkowe. Wskazane są minimalne wymagania techniczne dla urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk oraz sposób przechowywania materiałów zgromadzonych podczas utrwalania przebiegu imprezy masowej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej

Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej w zakresie:

- rozwiązań technicznych pozwalających na kierowanie przepływem i kontrolowanie osób uczestniczących w meczach piłki nożnej;
- wprowadzenia identyfikacji osób uczestniczących w meczach piłki nożnej;
- wyposażenia stadionów w infrastrukturę obejmującą zintegrowane stanowiska dowodzenia, sposób rozmieszczenia osób uczestniczących w meczu piłki nożnej, system kontroli wejść i wyjść, zaplecze parkingowe oraz węzły komunikacyjne.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatora imprez masowych

Rozporządzenie określa szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych, na które wstęp jest odpłatny,

za szkody wyrządzone osobom w nich uczestniczącym. Określa również termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu ustalania szkód powstałych w związku z działaniem w miejscu i czasie trwania imprezy masowej oraz trybu występowania o wypłatę odszkodowań

Rozporządzenie określa szczegółowy tryb ustalania szkód powstałych w mieniu użytym w związku z działaniami w miejscu i czasie trwania imprezy masowej, poniesionych przez jednostkę organizacyjną:

- Policji,
- Żandarmerii Wojskowej,
- straży gminnej (miejskiej),
- Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- służby zdrowia.

Przepis reguluje również tryb występowania o wypłatę odszkodowań z tytułu odpowiedzialności organizatora imprezy masowej za szkody powstałe w mieniu ww. jednostek organizacyjnych w związku z działaniami w miejscu i czasie trwania imprezy masowej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 sierpnia 2009 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązku osobistego stawiennictwa w jednostce organizacyjnej Policji lub w miejscu określonym przez właściwego komendanta Policji w czasie trwania imprezy masowej

Rozporządzenie określa sposób wykonywania orzeczonego za wykroczenie albo przestępstwo obowiązku osobistego stawiennictwa w jednostce organizacyjnej Policji lub w miejscu określonym przez właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ukaranej albo skazanej komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, w czasie trwania imprezy masowej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i czasie imprezy masowej

Przepis szczegółowo określa elementy zawarte w Instrukcji postępowania w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych

Rozporządzenie określa sposób przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych przez podmioty do tego zobowiązane, a także wzory kart rejestracyjnych, karty zapytania oraz karty odpowiedzi.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących zabezpieczenia pod względem medycznym imprezy masowej

Rozporządzenie określa zasady i sposób zabezpieczenia imprez masowych w zakresie medycznym. Określa również minimalne wyposażenie i skład osobowy poszczególnych zespołów ratowniczych zaangażowanych przy zabezpieczaniu imprezy masowej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 września 2018 r. w sprawie wymogów technicznych infrastruktury sektorów na stadionie, na których są udostępniane miejsca stojące

Przepis reguluje sposób podziału na sektory, na których udostępnione są miejsca stojące i ich wyposażenie podczas meczu piłki nożnej.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie przekazywania informacji, w tym danych osobowych, dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych

Rozporządzenie określa sposób przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych (w tym danych osobowych) przez podmioty zobowiązane. Przepis reguluje również wzory kart rejestracyjnych, karty zapytania oraz karty odpowiedzi.

[Powrót do spisu treści](#)

Rola i obowiązki organizatora imprezy masowej

Organizatorem jest ten, kto planuje, przygotowuje i realizuje dane przedsięwzięcie. W kontekście bezpieczeństwa imprez masowych organizatorem może być osoba prawna, fizyczna, a nawet jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej przeprowadzająca taką imprezę. Określa to Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.

Organizator inicjuje wszelkie czynności związane z przeprowadzeniem przyszłej imprezy. Występuje z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy. W zależności od charakteru imprezy i jej rozmiaru może zgromadzić odpowiedni sztab ludzi, którzy będą odpowiedzialni za poszczególne zakresy działań na etapie planowania, przygotowania, przeprowadzenia i podsumowania realizacji imprezy – a on sam będzie pełnił rolę nadzorczą i koordynacyjną.

Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych wskazuje na organizatora jako odpowiedzialnego za bezpieczeństwo imprezy masowej w miejscu i w czasie jej trwania. Określone są w niej obowiązki przypisane organizatorowi w zakresie bezpieczeństwa imprezy, które obejmują zapewnienie bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w imprezie i ochrony porządku publicznego. Organizator obowiązany jest również zapewnić zabezpieczenie pod względem medycznym oraz odpowiedni stan techniczny obiektów budowlanych wraz z służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi.

Ogólne obowiązki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa imprezy masowej organizator realizuje poprzez spełnienie wymogów określonych w przepisach prawa budowlanego, w przepisach sanitarnych i przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Zapewnia udział służb porządkowych i służb informacyjnych, wyposażonych w identyfikatory wydane przez organizatora imprezy masowej oraz jednolity i umożliwiający łatwą identyfikację ubiór opatrzony na plecach odbłaskowym napisem o treści SŁUŻBA PORZĄDKOWA lub SŁUŻBA INFORMACYJNA. Ponadto zapewnia udział kierującego tymi służbami kierownika do spraw bezpieczeństwa. Kierownik do spraw bezpieczeństwa jest osobą wyznaczoną przez organizatora i reprezentuje go w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy masowej.

Członkowie wspomnianych służb oraz kierownik ds. bezpieczeństwa obowiązkowo muszą mieć ukończone szkolenie – odpowiednio dla członka służby porządkowej, służby informacyjnej i kierownika do spraw bezpieczeństwa. Liczebność służby porządkowej oraz służby informacyjnej określa się w następujący sposób:

- w przypadku imprezy masowej niebędącej imprezą masową podwyższonego ryzyka – co najmniej 10 członków służby porządkowej i informacyjnej na 300 osób, które mogą

być obecne na imprezie masowej, oraz co najmniej 1 członek służby porządkowej lub służby informacyjnej na każde następne 100 osób, przy czym nie mniej niż 20% ogólnej liczby członków służb stanowią członkowie służby porządkowej;

- w przypadku imprezy masowej podwyższonego ryzyka – co najmniej 15 członków służby porządkowej i informacyjnej na 200 osób, które mogą być obecne na imprezie masowej, i co najmniej 2 członków służby porządkowej lub informacyjnej na każde następne 100 osób, przy czym nie mniej niż 50% ogólnej liczby członków służb stanowią członkowie służby porządkowej.
- jeżeli regulamin imprezy masowej artystyczno-rozrywkowej przewiduje zmienną liczbę uczestników tej imprezy, liczebność służby porządkowej oraz służby informacyjnej na tej imprezie ustala się zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2, przy czym organizator może ustalać liczebność tych służb proporcjonalnie do liczby osób obecnych na imprezie zgłoszonej w harmonogramie udostępnienia obiektu lub terenu uczestnikom imprezy masowej oraz w harmonogramie opuszczania przez nich tego obiektu lub terenu.

Liczbę członków służb porządkowych i informacyjnych na poszczególnych posterunkach określa kierownik ds. bezpieczeństwa. Należy tutaj pamiętać, że jednym z członków służby informacyjnej jest spiker, który pełni bardzo ważną rolę w zakresie bezpieczeństwa imprezy.

Obowiązkiem organizatora jest także zapewnienie pomocy medycznej i zaplecza higieniczno-sanitarnego, a także wyznaczenie dróg ewakuacyjnych oraz dróg umożliwiających dojazd pojazdom służb ratowniczych i Policji. Dla bezpieczeństwa imprezy ważne jest stworzenie warunków do zorganizowania łączności pomiędzy podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy masowej. Organizator ma ponadto obowiązek zapewnić sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze niezbędne do zabezpieczenia imprezy masowej w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych oraz wydzielone pomieszczenia dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy masowej.

Organizator udostępnia osobom uczestniczącym w imprezie masowej regulamin obiektu (terenu) oraz opracowuje i udostępnia regulamin imprezy masowej zawierający warunki uczestnictwa i zasady zachowania się osób na niej obecnych. Szczególną uwagę zwraca się tutaj na udział osób małoletnich, które mogą uczestniczyć w imprezie pod opieką rodziców lub opiekunów prawnych. W tym miejscu określa się również, na jakiej podstawie osoba może wejść na teren imprezy, tj. na podstawie biletu, zaproszenia, karnetu itp. Natomiast zasady zachowania się są w głównej mierze oparte na zasadach współżycia społecznego. Regulamin imprezy masowej oparty jest głównie na ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych oraz na zapisach kodeksu cywilnego. Organizator opracowuje również instrukcję postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej.

[Powrót do spisu treści](#)

Rodzaje zagrożeń

Dla bezpieczeństwa imprezy masowej olbrzymie znaczenie ma określenie zagrożeń, na które narażeni są widzowie oraz personel. Istotne jest określenie, którzy uczestnicy imprezy i w jaki sposób mogą być zagrożeni. Świadomość tych zagrożeń pozwala na przedstawienie środków zapobiegawczych i likwidacyjnych.

Do zagrożeń występujących na imprezach masowych można zaliczyć:

- zagrożenia spowodowane działalnością ludzką:
 - pożary spowodowane nieostrożnością uczestników oraz celowe podpalenia,
 - uszkodzenia ciała, np. na skutek używania petard lub innych środków pirotechnicznych czy rzucania kamieniami,
 - działalność przestępcza przeciwko mieniu uczestników imprezy (oszustwa, wyłudzenia i kradzieże),
 - działalność przestępcza przeciwko mieniu obiektu, na którym odbywa się impreza masowa,
 - napady, rozboje, włamania, pobicia,
 - zaginięcia dzieci,
 - wszelkiego rodzaju działania terrorystyczne (np. podłożenie ładunku wybuchowego),
 - wszelkie przejawy niebezpiecznego i agresywnego zachowania uczestników, w tym wskakiwanie na ogrodzenie, niszczenie ogrodzenia, wandalizm, bójki lub rzucanie rac, kamieni i innych niebezpiecznych przedmiotów.
- zagrożenia niezależne od działania ludzi:
 - różnego rodzaju awarie (np. zasilania elektrycznego lub maszyn i urządzeń, wybuch gazu, awaria wodociągu),
 - katastrofy (np. zawalenie się konstrukcji budowlanych, zawalenie się sceny, klęska żywiołowa).
- zagrożenia będące skutkiem zaistniałego zdarzenia:
 - panika uczestników w czasie przymusowej ewakuacji z obiektu lub terenu imprezy masowej.

Najwięcej zagrożeń generowanych podczas imprezy masowej wynika z niewłaściwego zachowania niektórych jej uczestników. Wszystkie osoby znajdujące się na terenie imprezy powinny zachowywać się w sposób niezagrożający bezpieczeństwu innych uczestników, przestrzegać postanowień regulaminów obiektu i imprezy, przebywać tylko w miejscach przeznaczonych dla publiczności oraz stosować się do poleceń służb informacyjnych i porządkowych.

W celu przeciwdziałania niektórym zagrożeniom, uczestnikom imprezy masowej zabrania się wnoszenia i posiadania w trakcie trwania imprezy broni lub innych niebezpiecznych przedmiotów, materiałów wybuchowych, wyrobów pirotechnicznych, materiałów prowadzących niebezpieczeństwo pożaru, napojów alkoholowych, środków odurzających lub substancji psychotropowych. Ponadto uczestnikom imprezy masowej nie wolno mieć przy sobie przedmiotów mogących stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia albo bezpieczeństwa osób przebywających na terenie lub w obiekcie, gdzie odbywa się dana impreza.

[Powrót do spisu treści](#)

Odpowiedzialność organizatora imprezy masowej

Odpowiedzialność organizatora imprezy masowej ujęta została w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Ustawodawca określił zakres tej odpowiedzialności w przypadku imprezy masowej, na którą wstęp jest odpłatny. Wtedy organizator odpowiada za szkody obejmujące równowartość zniszczonego lub uszkodzonego mienia, które poniosły Policja, Żandarmeria Wojskowa, straż gminna (miejska), Państwowa Straż Pożarna i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz służba zdrowia, w związku z ich działaniami w miejscu i w czasie trwania imprezy masowej.

Odpowiedzialność organizatora tutaj jednak się nie kończy, ponieważ obejmuje również szkody odniesione przez osoby uczestniczące w imprezie. W takim przypadku ponosi on odpowiedzialność cywilną i w tym zakresie organizator jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Szczegółowy zakres ubezpieczenia określony jest przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych.

Organizator imprezy masowej, oprócz odpowiedzialności finansowej czy cywilnej za powstałe szkody, podlega również odpowiedzialności karnej w przypadku organizowania imprezy bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu albo przeprowadzania jej wbrew wydanemu zakazowi. W takich przypadkach organizator podlega grzywnie nie mniejszej niż 240 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Grzywnie nie mniejszej niż 180 stawek dziennych podlega ten, kto, organizując imprezę masową, nie zachowuje następujących wymogów i warunków bezpieczeństwa:

- zapewnienie bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w imprezie;
- ochrona porządku publicznego;
- zabezpieczenie pod względem medycznym;
- zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi.
- spełnienie wymogów określonych w przepisach prawa budowlanego, w przepisach sanitarnych i przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej;
- zapewnienie udziału służb porządkowych, służb informacyjnych oraz kierującego tymi służbami kierownika do spraw bezpieczeństwa;
- zapewnienie pomocy medycznej;
- zapewnienie zaplecza higieniczno-sanitarnego;

- wyznaczenie dróg ewakuacyjnych oraz dróg umożliwiających dojazd pojazdom służb ratowniczych i Policji;
- zapewnienie warunków do zorganizowania łączności pomiędzy podmiotami biorącymi udział w zabezpieczeniu imprezy masowej;
- zapewnienie sprzętu ratowniczego i gaśniczego oraz środków gaśniczych niezbędnych do zabezpieczenia imprezy masowej w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych;
- zapewnienie wydzielonych pomieszczeń dla służb kierujących zabezpieczeniem imprezy masowej.

[Powrót do spisu treści](#)

Odpowiedzialność członka służby informacyjnej oraz członka służby porządkowej

Rola służb porządkowych i informacyjnych jest pierwszoplanowa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy masowej. Ustawodawca wyposażył służby w uprawnienia umożliwiające realizację zadania oraz nakazał, w zależności od potrzeb, wyposażyć służby w odpowiedni sprzęt.

Minimalna liczba członków obu służb jest wyraźnie określona w ustawie. Członkowie służby informacyjnej, z jednej strony, są najważniejszym dla uczestnika źródłem informacji, udzielania pomocy, z drugiej zaś mają wpływ na bezpieczeństwo poprzez niedopuszczenie do udziału w imprezie osób nieuprawnionych, jak i osób uprawnionych, ale zagrażających bezpieczeństwu przez swoje niedozwolone zachowanie.

W przypadku konieczności interwencji członek służby informacyjnej ma obowiązek wezwać członka służby porządkowej. Przepis nie wymaga, aby członek służby informacyjnej podejmował interwencję samodzielnie w stosunku do osób nieprzestrzegających regulaminu.

Członkami służb porządkowych są osoby wpisane na listę kwalifikowanego pracownika ochrony, które mają prawo użycia środków przymusu bezpośredniego (użycie środków przymusu na imprezach masowych zostało szczegółowo omówione w zasobie „Środki przymusu bezpośredniego w działaniach ochronnych”). Członkowie tych służb mają szersze kompetencje. Wezwani przez członka służby informacyjnej nie mogą odmówić „pomocy”.

Członkowie obu służb ponoszą odpowiedzialność zarówno wtedy, gdy nie wykonują swoich obowiązków (bierność), jak i wtedy, gdy przekraczają uprawnienia. Członkowie służby porządkowej działają na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie i w miejscu trwania imprezy masowej, natomiast członkowie służby informacyjnej zajmują się wyłącznie działaniem na rzecz bezpieczeństwa uczestników imprezy masowej, w szczególności przez informowanie ich o przyjętych rozwiązaniach organizacyjnych. Powyższy zakres podstawowych zadań obu służb, a także odpowiedzialność za ich niedopełnienie lub przekroczenie swoich kompetencji, określa ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Wskazuje ona, że kto będąc członkiem służby porządkowej lub służby informacyjnej przekracza swoje uprawnienia lub nie dopełnia obowiązków powodując zagrożenie bezpieczeństwa imprezy masowej podlega grzywnie nie mniejszej niż 180 stawek dziennych.

[Powrót do spisu treści](#)

Współpraca z policją oraz innymi uprawnionymi podmiotami w trakcie działań służących zapewnieniu porządku podczas imprezy masowej

Organizacja bezpiecznych imprez masowych wymaga zaangażowania i współpracy wszystkich zainteresowanych podmiotów. Należy zwrócić uwagę na kwestie wspólnego bezpieczeństwa tak, aby sprostać wyzwaniom zmieniającego się dynamicznie środowiska.

W ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych ustawodawca określił, że obowiązek zabezpieczenia imprezy masowej spoczywa na organizatorze, a w zakresie określonym w tej ustawie i innych przepisach także na: wójcie, burmistrzu, prezydencie miasta, wojewodzie, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny na obszarach kolejowych, służbie zdrowia, a w razie potrzeby także innych właściwych służbach i organach. Rola organów państwowych i samorządowych tj. wójta, burmistrza, prezydenta miasta i wojewody sprowadza się do decydenta w zakresie zezwolenia lub zakazu przeprowadzenia imprezy masowej oraz ewentualnie jej przerwania.

Obowiązek zabezpieczenia imprezy masowej spoczywa na organizatorze, który musi spełnić szereg obligatoryjnych warunków określonych w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych. W trakcie przebiegu imprezy istotna jest współpraca organizatora i jego personelu (kierownika ds. bezpieczeństwa, członków służby porządkowej i informacyjnej) z podmiotami takimi jak Policja, Państwowa Straż Pożarna, służba zdrowia, w zakresie ich ustawowych zadań oraz działań służących zapewnieniu porządku podczas imprezy masowej.

Na etapie planowania i przygotowania imprezy rolą Policji i Państwowej Straży Pożarnej oraz dysponenta zespołów ratownictwa medycznego jest przygotowanie opinii o niezbędnej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, zastrzeżeniach do stanu technicznego obiektu (terenu) oraz o przewidywanych zagrożeniach. Opinie wydane przez wymienione podmioty stanowią podstawę do wydania zezwolenia lub odmowy wydania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej.

Policja, jako jeden z elementów w systemie zapewnienia bezpieczeństwa na imprezach masowych, jest jednym z najważniejszych podmiotów administracji publicznej służących społeczeństwu i wyznaczonych do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Szczegółowe zadania policji związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego wynikają z ustawy

o bezpieczeństwie imprez masowych. Policja, realizując swoje zadania, ma wpływ na realizację obowiązków przez organizatora.

W ramach współpracy z organizatorem Policja udziela informacji na temat osób, które otrzymały zakaz wstępu na imprezy masowe, zostały zobowiązane do powstrzymania się od przebywania w miejscach ich przeprowadzania lub wobec których wydano „zakaz zagraniczny” celem uniemożliwienia im wstępu. W przypadku, gdy działania służby porządkowej, związane z odmową wstępu na imprezę masową lub usunięciem osoby z miejsca przeprowadzania imprezy masowej są nieskuteczne, organizator lub kierownik do spraw bezpieczeństwa występuje do Policji o udzielenie pomocy i niezwłocznie potwierdza ten fakt pisemnym zgłoszeniem. W takim przypadku, służby porządkowe i służby informacyjne wykonują polecenia Policji.

W systemie zapewnienia bezpieczeństwa podczas imprez masowych dużą rolę odgrywa również ochrona przeciwpożarowa, która polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową albo innym miejscowym zagrożeniem poprzez zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej czy innego miejscowego zagrożenia, zapewnienie sił i środków do zwalczania tych zagrożeń oraz prowadzenie działań ratowniczych.

W przypadku zagrożeń pożarowych w obiektach, gdzie organizowane są imprezy masowe, w trakcie prowadzenia akcji ratowniczej wszystkie podmioty (przede wszystkim służba porządkowa i służba informacyjna) muszą wykonywać polecenia dowodzącego akcją ratowniczo-gaśniczą strażaka, zgodnie z instrukcją postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Członkowie służb porządkowych i informacyjnych zazwyczaj są wtedy głównym źródłem informacji dla strażaków prowadzących akcję oraz zabezpieczają drogi ewakuacji i drogi dostępu.

Cechą charakterystyczną dużego zgromadzenia ludzi i eskalacją emocji jest możliwość wystąpienia nagłego pogorszenia stanu zdrowia uczestników imprezy. Może to nastąpić z przyczyn naturalnych, tj. nasilenia lub ujawniania choroby, oraz w sposób nagły, związany z wypadkiem. Zabezpieczenie medyczne imprezy masowej jest przedsięwzięciem podejmowanym przez organizatora imprezy we współpracy z firmą medyczną zapewniającą odpowiednio dobrany i wyposażony zespół ratownictwa medycznego.

Dobra organizacja zabezpieczenia medycznego imprezy masowej wymaga odpowiedniego przygotowania dróg dojścia i ewakuacji poszkodowanych. Do najtrudniejszych zadań zespołów ratowniczych należy dotarcie do osób wymagających pomocy, które znajdują się w tłumie. W takiej sytuacji nieodzowna może okazać się pomoc członków służby porządkowej lub informacyjnej. Pamiętać jednak należy, że cały personel medyczny odpowiedzialny za zabezpieczenie medyczne imprezy masowej powinien być kierowany przez jedną osobę.

Współpraca z uprawnionymi podmiotami w trakcie działań służących zapewnieniu porządku podczas imprezy masowej oparta jest na wzajemnych ustaleniach i protokołach, np. z wizji lokalnych obiektu lub terenu. Nie ogranicza się jedynie do wykonywania zadań w czasie i w miejscu danej imprezy. Bardzo często współpraca ta jest rozszerzona i obejmuje np. wspólne ćwiczenia i szkolenia poszczególnych służb oraz wymianę doświadczeń.

[Powrót do spisu treści](#)

Zasady realizacji zadań członka służby porządkowej i służby informacyjnej

Zasady realizacji zadań członków służby porządkowej i służby informacyjnej zostały określone szczegółowo w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie wymogów, jakie powinni spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowej i służby informacyjnej. Ujęte są również w Instrukcji przeciwpożarowej oraz instrukcjach dla poszczególnych posterunków na podstawie obowiązków dla członków służby porządkowej i służby informacyjnej zawartych w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Regulamin obiektu oraz regulamin imprezy masowej przez zapisane w nich uregulowaniach wskazują na zakres statutowych działań obu służb.

[Powrót do spisu treści](#)

Kontrola osób uczestniczących w imprezie masowej

Kontrola osób uczestniczących w imprezie masowej ukierunkowana jest przede wszystkim na sprawdzenie uprawnień danej osoby do uczestniczenia w imprezie. Członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej dokonuje sprawdzenia, czy posiada ona ważny bilet lub inny dokument uprawniający do przebywania na imprezie masowej. Dokonuje tego przez porównanie okazanego przez uczestnika imprezy masowej biletu lub innego dokumentu uprawniającego do przebywania na imprezie masowej z jego wzorem. W taki wzór członkowie służby porządkowej i informacyjnej powinni być wyposażeni przez organizatora imprezy.

W przypadku meczu piłki nożnej członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej dokonując czynności sprawdzenia uprawnień osoby do uczestniczenia w danej imprezie, może porównać dane umieszczone na bilecie, tj. imię i nazwisko, numer PESEL, a w razie, gdy nie został on nadany – rodzaj, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, z dokumentem potwierdzającym tożsamość posiadacza biletu. W takim przypadku istnieje również możliwość sprawdzenia, czy wobec osoby uczestniczącej w imprezie masowej nie zostało wydane orzeczenie zakazujące wstępu na imprezę masową lub zobowiązujące do powstrzymania się od przebywania w miejscach przeprowadzania imprez masowych, wydane przez sąd wobec skazanego w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności albo wobec nieletniego na podstawie art. 7 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Członek służby porządkowej lub informacyjnej może także sprawdzić, czy wobec danej osoby nie został wydany zakaz zagraniczny lub zakaz klubowy. Sprawdzenia wydanych orzeczeń lub zakazów dokonuje się przez porównanie danych tej osoby z informacjami posiadanymi przez organizatora imprezy masowej.

[Powrót do spisu treści](#)

Kontrola przestrzegania regulaminu imprezy masowej i regulaminu obiektu (terenu)

W trakcie trwania imprezy masowej członkowie służby porządkowej i członkowie służby informacyjnej kontrolują przestrzeganie przez uczestników imprezy masowej postanowień regulaminu imprezy masowej i regulaminu obiektu (terenu), na którym odbywa się dana impreza. Oczywiście zasadą jest, że osoby uczestniczące imprezie masowej są zobowiązane do przestrzegania wspomnianych wyżej regulaminów. Działania służb obejmują kontrolę stosowania się uczestników imprezy do zakazów i nakazów określonych w obu regulaminach. Oczywiście ich zakres będzie różny w zależności od obiektu, na którym odbywa się impreza masowa, oraz od rodzaju tej imprezy.

Kontrola służby porządkowej i informacyjnej w przedmiotowym zakresie sprowadzać się będzie do kontroli przestrzegania przez uczestników imprezy ograniczeń co do przebywania w częściach obiektu nieprzeznaczonych dla publiczności. Kolejnym elementem jest kontrola zasad uczestnictwa w imprezie, a tym samym wstępu na teren obiektu. Służby powołane do zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na imprezie masowej egzekwują też zakaz wnoszenia i posiadania przedmiotów, wyrobów, substancji i napojów niedozwolonych na imprezach masowych. Obowiązane są również na stosowne reagowanie na niewłaściwe zachowanie uczestników, które będzie zakłócać porządek imprezy, może stanowić zagrożenie dla innych uczestników imprezy czy powodować zagrożenie dla obiektu – głównie akty wandalizmu lub wykorzystywanie infrastruktury obiektu niezgodnie z przeznaczeniem.

W celu właściwej realizacji zadań w zakresie kontroli przestrzegania regulaminu imprezy masowej i regulaminu obiektu (terenu) członkowie służby porządkowej i służby informacyjnej muszą zostać wnikliwie zapoznani z ich treścią. Istotna jest również możliwość zapoznania się z regulaminami samych uczestników imprezy masowej.

[Powrót do spisu treści](#)

Kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na terenie, na którym odbywa się impreza masowa

Zapewnienie bezpieczeństwa imprezy masowej obejmuje również dziedzinę bardzo często traktowaną pobieżnie, a odnoszącą się do bezpieczeństwa pożarowego. Dotyczy podejmowania wszelkich działań zapobiegających przyczynom powstania pożaru, aby uniknąć bezpośrednio tego zagrożenia. Istotną rolę odgrywają członkowie służby porządkowej i służby informacyjnej. Każdy z nich powinien wykazać się:

- świadomością potencjalnych zagrożeń, w szczególności pożarowych,
- znajomością instrukcji współpracy z jednostkami ochrony przeciwpożarowej,
- znajomością instrukcji postępowania pracowników służb porządkowych i informacyjnych w przypadku awarii, zwłaszcza w zakresie sposobu alarmowania PSP oraz służb ratowniczych działających w obiekcie,
- znajomością zasad organizacji i prowadzenia ewakuacji, dróg ewakuacyjnych i pożarowych,
- znajomością rozmieszczenia i rodzaju sprzętu gaśniczego i ratowniczego oraz środków gaśniczych będących na wyposażeniu obszaru imprezy masowej,
- znajomością lokalizacji głównych wyłączników prądu i głównego zaworu gazu.

Kontrolowanie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych realizowane jest w czasie obchodów terenu oraz obserwacji prowadzonej na wyznaczonych posterunkach – członkowie służby porządkowej i informacyjnej mają obowiązek reagować na naruszanie zasad i przepisów przeciwpożarowych oraz zgłaszać bezpośrednio przełożonemu dostrzeżone nieprawidłowości. W sposób zdecydowany winny egzekwować od uczestników imprezy masowej przestrzeganie zakazu używania wyrobów pirotechnicznych, używania otwartego ognia i palenia tytoniu w miejscach do tego celu nieprzeznaczonych. Członkowie służb powinni również zwracać uwagę na zachowanie się publiczności i eliminowanie wszelkiego zachowania mogącego być przyczyną zagrożenia (np. rzucanie petard).

Istotnym elementem bezpieczeństwa jest niedopuszczanie do przekroczenia maksymalnej liczby osób mogących jednocześnie przebywać w obiekcie. W trakcie trwania imprezy masowej członkowie służby porządkowej i służby informacyjnej dbają o:

- zabezpieczanie drożności dróg ewakuacyjnych,
- możliwość natychmiastowego otwarcia bram ewakuacyjnych,
- zabezpieczanie przejezdności dojazdów pożarowych,
- zachowanie dostępu do obiektu dla jednostek ratowniczo-gaśniczych.

Powinni reagować zwłaszcza w sytuacjach, gdy drogi ewakuacyjne i dojazdowe są zablokowane przez pojazdy zaopatrzenia punktów gastronomicznych i straganów lub przez niewłaściwie ustawioną infrastrukturę gastronomiczną i handlową. To samo dotyczy również zapewnienia swobodnego dostępu do zainstalowanych tablic rozdzielczych prądu elektrycznego, głównego wyłącznika prądu, głównego zaworu gazu i ujęć wody (hydrantów), a także miejsc z podręcznym sprzętem gaśniczym.

[Powrót do spisu treści](#)

Ujęcie sprawcy przestępstwa lub wykroczenia

W trakcie trwania imprezy masowej może dojść do popełnienia przez jej uczestników różnego rodzaju przestępstw lub wykroczeń. Członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej może dokonać ujęcia osoby uczestniczącej w imprezie masowej w przypadku, gdy stwierdzi, że w zawartości przeglądanej bagażu lub przeglądanej odzieży znajduje się broń lub inne niebezpieczne przedmioty, materiały, wyroby, napoje, środki lub niedozwolone substancje, takie jak materiały wybuchowe, wyroby pirotechniczne, materiały pożarowo niebezpieczne, a także napoje alkoholowe, środki odurzające lub substancje psychotropowe, z zastrzeżeniem przypadku, gdy na imprezie masowej dozwolona jest sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych zawierających nie więcej niż 3,5% alkoholu. Zaznaczyć tu należy, że sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych może odbywać się wyłącznie w miejscach do tego wyznaczonych.

Po ujęciu osoby, członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej odbiera broń lub inne niebezpieczne przedmioty, materiały, wyroby, napoje, środki lub substancje, a następnie niezwłocznie przekazuje Policji ujętą osobę wraz z odebranymi przedmiotami.

Członkowie służby porządkowej lub służby informacyjnej dokonują również ujęcia osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla dóbr powierzonych ochronie oraz osób dopuszczających się czynów zabronionych. Można tu wymienić akty wandalizmu – niszczenia mienia, włamania, kradzieże, pobicia czy rozboje. Członkowie służb podejmując czynności ujęcia, powinni zapewnić sobie odpowiednią przewagę liczebną, np. minimum dwóch członków służby porządkowej lub służby informacyjnej na jedną ujmowaną osobę. Wskazane jest, aby członkowie służby informacyjnej uzyskali wsparcie członków służby porządkowej, z uwagi na ich wyposażenie i możliwość użycia środków przymusu bezpośredniego. Czynność ujęcia, co do zasady, przeprowadzana jest bez użycia środków przymusu bezpośredniego, ale jej istota wiązać się może z eskalacją agresji osoby ujmowanej. Osobę ujętą należy niezwłocznie przekazać Policji. Należy odosobnić ją od osób postronnych, np. odprowadzając do specjalnie wydzielonego pomieszczenia.

Powyższe czynności powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający godność ludzką oraz inne dobra osobiste osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

[Powrót do spisu treści](#)

Legitymowanie oraz przeglądanie zawartości bagażu lub odzieży osób uczestniczących w imprezie masowej

Legitymowanie oraz przeglądanie zawartości bagażu lub odzieży osób uczestniczących w imprezie masowej to czynności mogące wiązać się z groźbą naruszenia dobra osobistego oraz dużym napięciem emocjonalnym osoby kontrolowanej. W związku z tym od członka służby porządkowej lub służby informacyjnej wymaga się dużego opanowania i odpowiedniego sposobu komunikowania się oraz doskonałej znajomości procedury wykonywania tych czynności. Powinny być one przeprowadzane z zachowaniem wysokiej kultury, szacunku do drugiej osoby oraz z uzasadnieniem konieczności podjęcia takich czynności. Pamiętać należy, że uprawnienie do podjęcia czynności nie oznacza prawa do jego wykorzystywania bez uzasadnienia, które będzie potraktowane jako przekroczenie uprawnień.

Legitymowanie

Legitymowanie może być realizowane tylko w jednym celu, a mianowicie ustalenia tożsamości określonej osoby fizycznej uczestniczącej w imprezie masowej. Ma na celu poznanie imienia i nazwiska tej osoby, a także innych danych, np. daty urodzenia, które pozwolą na bezsporne jej zidentyfikowanie.

Przed rozpoczęciem legitymowania osoby uczestniczącej w imprezie masowej w celu ustalenia jej tożsamości, członek służby porządkowej jest obowiązany użyć zwrotu „służba porządkowa”, a członek służby informacyjnej zwrotu „służba informacyjna”. Ponadto należy okazać umieszczony w widocznym miejscu identyfikator wydany przez organizatora imprezy masowej, w sposób umożliwiający osobie legitymowanej odczytanie umieszczonych na nim danych oraz podać podstawę prawną i przyczynę legitymowania.

Podczas wykonywania czynności legitymowania członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej jest zobowiązany, na żądanie osoby legitymowanej, podać swoje imię i nazwisko. Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie:

- dowodu osobistego,
- tymczasowego zaświadczenia tożsamości,
- paszportu,
- prawa jazdy,
- legitymacji szkolnej lub studenckiej,
- dokumentu stwierdzającego tożsamość cudzoziemca,
- innych dokumentów potwierdzających tożsamość, zaopatrzonych w wizerunek twarzy i adres zamieszkania osoby legitymowanej.

W przypadku legitymowania osób uczestniczących w imprezie masowej znajdujących się w pojeździe, gdy uzasadniają to względy bezpieczeństwa, członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej ma prawo żądać opuszczenia pojazdu przez te osoby. Odmowa opuszczenia pojazdu jest traktowana jak odmowa poddania się czynności legitymowania.

Przeglądanie zawartości bagażu lub odzieży

Przeglądanie odzieży osoby uczestniczącej w imprezie masowej powinno być dokonywane przez członka służby porządkowej lub członka służby informacyjnej tej samej płci co osoba kontrolowana.

Przed rozpoczęciem przeglądania zawartości bagażu lub odzieży osoby uczestniczącej w imprezie masowej członek służby porządkowej jest obowiązany użyć zwrotu „służba porządkowa”, a członek służby informacyjnej zwrotu „służba informacyjna”. Ponadto należy okazać umieszczony w widocznym miejscu identyfikator wydany przez organizatora imprezy masowej, w sposób umożliwiający osobie, której bagaż lub odzież są przeglądane, odczytanie umieszczonych na nim danych oraz podać podstawę prawną i przyczynę przeglądania zawartości bagażu lub odzieży.

Podczas wykonywania czynności przeglądania zawartości bagażu lub odzieży członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej jest zobowiązany, na żądanie osoby uczestniczącej w imprezie masowej, podać swoje imię i nazwisko. Przed przystąpieniem do przeglądania zawartości bagażu lub odzieży osoby uczestniczącej w imprezie masowej członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej wzywa tę osobę do okazania zawartości bagażu lub okazania odzieży.

W przypadku konieczności przejrzania zawartości bagażu lub odzieży osób uczestniczących w imprezie masowej znajdujących się w pojeździe, członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej ma prawo żądać opuszczenia pojazdu przez te osoby. Odmowa opuszczenia pojazdu jest traktowana jak odmowa poddania się czynności przeglądania zawartości bagażu lub odzieży.

Jeżeli w zawartości przeglądanego bagażu lub przeglądanej odzieży stwierdzone zostaną przedmioty, których wnoszenie i posiadanie na imprezie masowej jest niedozwolone, członek służby porządkowej odmawia wpuszczenia tej osoby na imprezę masową lub usuwa ją z miejsca przeprowadzania tej imprezy. Natomiast członek służby informacyjnej wzywa niezwłocznie członka służby porządkowej w celu wykonania odmowy wpuszczenia tej osoby na imprezę masową lub usunięcia jej z miejsca przeprowadzania tej imprezy.

Powyższe czynności kontrolne powinny być wykonywane z zachowaniem warunków własnego bezpieczeństwa, tj. przy wzajemnej asekuracji. Wskazane jest, aby osoby kontrolujące były zaopatrzone z rękawiczki jednorazowe. Czynności kontrolne powinny być

wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający godność ludzką oraz inne dobra osobiste osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

[Powrót do spisu treści](#)

Usunięcie osoby uczestniczącej w imprezie masowej z miejsca jej przeprowadzania

Osobę uczestniczącą w imprezie masowej, która swoim zachowaniem zakłóca porządek publiczny lub postanowienia regulaminu obiektu (terenu) albo regulaminu imprezy masowej, członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej wzywa do opuszczenia miejsca przeprowadzania imprezy masowej i towarzyszy tej osobie aż do granicy obiektu lub terenu, na którym odbywa się impreza masowa. Przed wezwaniem do opuszczenia miejsca przeprowadzania imprezy masowej członek służby porządkowej jest obowiązany użyć zwrotu „służba porządkowa”, a członek służby informacyjnej zwrotu „służba informacyjna”. Ponadto należy okazać umieszczony w widocznym miejscu identyfikator wydany przez organizatora imprezy masowej, w sposób umożliwiający osobie wzywanej do opuszczenia imprezy masowej odczytanie umieszczonych na nim danych oraz podać podstawę prawną i przyczynę wezwania osoby uczestniczącej w imprezie masowej do jej opuszczenia. Członek służby porządkowej lub członek służby informacyjnej jest zobowiązany, na żądanie osoby uczestniczącej w imprezie masowej, podać swoje imię i nazwisko.

W przypadku niepodporządkowania się wezwaniu do opuszczenia imprezy masowej, członek służby porządkowej usuwa poza obiekt lub teren imprezy masowej osobę uczestniczącą w imprezie masowej zakłócającą przebieg tej imprezy. Usuwając osobę uczestniczącą w imprezie masowej z miejsca przeprowadzania tej imprezy, członek służby porządkowej może odstąpić od wezwania do opuszczenia imprezy masowej, jeżeli zwłoka w podjęciu działań groziłaby niebezpieczeństwem dla życia, zdrowia ludzkiego lub ochranianego mienia.

Czynności usunięcia realizowane są także w przypadku stwierdzenia w zawartości przeglądanej bagażu lub przeglądanej odzieży przedmiotów, których wnoszenie na imprezę masową i posiadanie na imprezie masowej jest niedozwolone.

[Powrót do spisu treści](#)

Dokumentowanie podejmowanych czynności

Właściwie sporządzona dokumentacja jest bardzo ważnym elementem działalności w zakresie ochrony osób i mienia, w tym również w zakresie zabezpieczenia bezpieczeństwa imprez masowych. Dokumentowanie podejmowanych działań winno być rzeczywistym odzwierciedleniem zaistniałej sytuacji. Elementy w niej zawarte, a w szczególności podstawa prawna i rzeczywista oraz zakres podjętych działań i ich skutki, stanowią bardzo często podstawę do oceny tych działań przez organy kontrolne, a często również przez organy ścigania. Zdarza się, że właściwe działania, ale wadliwie udokumentowane, mogą być negatywnie ocenione przez wskazane wyżej podmioty, co w konsekwencji może skutkować pociągnięciem członka służby porządkowej do odpowiedzialności karnej lub cywilnej, np. w przypadku stwierdzenia przekroczenia uprawnień.

W zakresie zabezpieczenia bezpieczeństwa imprez masowych członkowie służby porządkowej obligatoryjnie dokumentują notatką przebieg czynności:

- ujęcia osoby uczestniczącej w imprezie masowej, w przypadku, gdy stwierdzi się, że w zawartości przeglądanej bagażu lub przeglądanej odzieży znajduje się broń lub niebezpieczne przedmioty, materiały wybuchowe, wyroby pirotechniczne, materiały pożarowo niebezpieczne, napoje alkoholowe, środki odurzające lub substancje psychotropowe;
- odmowy wpuszczenia osoby na imprezę masową lub usunięcia jej z miejsca przeprowadzania tej imprezy w przypadku stwierdzenia w zawartości przeglądanej bagażu lub przeglądanej odzieży przedmiotów, których wnoszenie i posiadanie na imprezie masowej jest niedozwolone, lub zachowania się osoby uczestniczącej w imprezie masowej niezgodnie z regulaminem tej imprezy lub regulaminem obiektu (terenu);
- usunięcia poza obiekt lub teren imprezy masowej osoby uczestniczącej w imprezie masowej zakłócającej przebieg tej imprezy w przypadku niepodporządkowania się wezwaniu do opuszczenia miejsca przeprowadzania imprezy masowej.

Notatka zawiera następujące dane:

- imię i nazwisko członka służby porządkowej oraz jego numer identyfikacyjny;
- dane osoby, w stosunku do której zostały podjęte czynności:
 - imię i nazwisko,
 - serię i numer dokumentu tożsamości,
 - datę urodzenia;
- określenie czasu i miejsca podjęcia czynności;
- określenie celu, przyczyn oraz skutków podjętych czynności;

- podpisy członków służby porządkowej, którzy dokonali tych czynności.

Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w pkt 2, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich nieumieszczenia. Notatkę przekazuje się kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, który jest obowiązany udostępnić ją na żądanie Policji.

[Powrót do spisu treści](#)

Plany działania w sytuacjach zagrożeń oraz plan ewakuacji

Celem sporządzania planu działania w sytuacjach zagrożenia jest przygotowanie przedsięwzięć organizacyjnych i rzeczowych stosownie do przewidywanego zagrożenia. W przypadku imprez masowych planem działania w sytuacjach zagrożenia jest przede wszystkim Instrukcja postępowania w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej. Jest ona uszczegółowiona w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej.

Instrukcja zawiera opis procedury postępowania służb porządkowych i informacyjnych w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, a w szczególności ich współpracy z jednostkami ochrony przeciwpożarowej. W instrukcji wskazany jest członek służby, która zawiadamia służby ratownicze i Policję oraz służby wyznaczone do gaszenia pożaru lub usuwania skutków innych miejscowych zagrożeń do czasu przybycia służb ratowniczych i policji. Dokument zawiera opis systemu ostrzegania w formie komunikatów głosowych lub sygnałów ostrzegawczych podawanych do wiadomości uczestnikom imprezy masowej w przypadku pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, a w szczególności teksty komunikatów głosowych i rodzaje sygnałów ostrzegawczych, w zależności od przewidywanych zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń. Określone są również obszary objęte zasięgiem nadawanych komunikatów głosowych i sygnałów ostrzegawczych, w zależności od przewidywanych zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń. Wskazane są osoby upoważnione do nadawania komunikatów głosowych i sygnałów ostrzegawczych.

Kolejnym elementem obowiązkowym w omawianej instrukcji jest opis organizacji ewakuacji i sposobu jej przeprowadzenia, z określeniem miejsc zbiórki do ewakuacji. W tym zakresie uszczegółowione są zadania kierownika do spraw bezpieczeństwa oraz zadania służb porządkowych i informacyjnych, z określeniem osób przewidzianych do kierowania ewakuacją. W części opisowej instrukcji określa się:

- nazwę imprezy masowej oraz czas jej rozpoczęcia i zakończenia lub terminarz imprez masowych,
- nazwę organizatora imprezy masowej,
- nazwę i adres obiektu, w którym odbędzie się impreza masowa, lub terenu, na którym ona się odbędzie,
- numer telefonu stacjonarnego i komórkowego oraz adres zamieszkania lub siedziby organizatora imprezy masowej, właściciela obiektu, w którym odbędzie się impreza masowa, lub terenu, na którym ona się odbędzie, podmiotu użyczającego obiekt lub

teren na czas trwania imprezy masowej, kierownika do spraw bezpieczeństwa, osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za ochronę przeciwpożarową w czasie trwania imprezy masowej, jeżeli jest ona powołana,

- charakterystykę ogólną imprezy masowej,
- charakterystykę pożarową obiektu lub terenu, w tym terenu przylegającego, oraz przewidywane zagrożenia pożarowe i inne miejscowe zagrożenia mogące wystąpić podczas imprezy masowej,
- określenie warunków łączności pomiędzy służbami porządkowymi i informacyjnymi a jednostkami ochrony przeciwpożarowej, służbami ratowniczymi i Policją w czasie imprezy masowej.

Instrukcja ponadto zawiera opis graficznego planu obiektu lub terenu.

Zakres czynności i sposób ich realizacji w sytuacjach zagrożenia częściowo może być dodatkowo uszczegółowiony w instrukcjach dla poszczególnych posterunków.

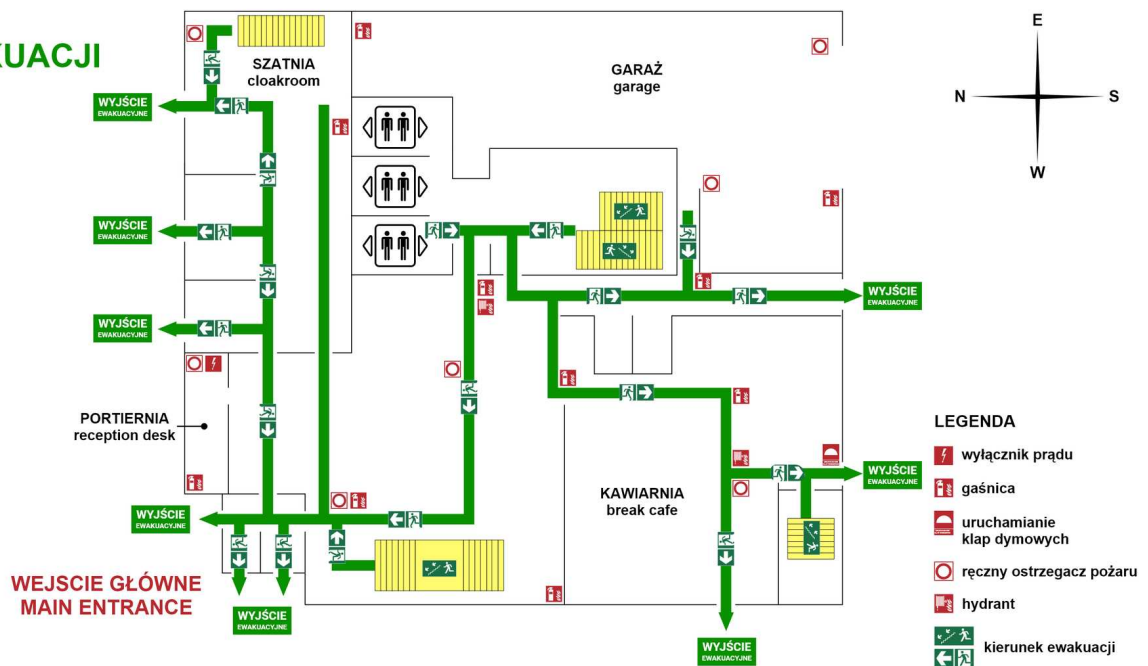
Uzupełnieniem procedur zwłaszcza w kontekście ewakuacji uczestników imprezy będzie plan ewakuacji. To plansza z graficznym przedstawieniem sposobu ewakuacji z danego obiektu lub terenu. Na rzutach architektonicznych obiektu lub topograficznych terenu oznacza się m.in. drogi ewakuacyjne, wyjścia ewakuacyjne, miejsca zbiórek do ewakuacji czy rozmieszczenie sprzętu gaśniczego. Inaczej mówiąc, nanosi się na niego wszystkie elementy, które są ważne dla przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji.

Plan ewakuacyjny sporządzany jest dla każdej kondygnacji obiektu oraz dla terenu zewnętrznego wokół tego obiektu. Na planszy z planem ewakuacyjnym muszą być zawarte informacje o:

- powierzchni, wysokości i liczbie kondygnacji budynku,
- odległości od obiektów sąsiadujących,
- parametrach pożarowych występujących substancji palnych,
- gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,
- kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczbie osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
- lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
- podziale obiektu na strefy pożarowe,
- warunkach ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
- miejscach usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- dostępie do dźwigów dla ekip ratowniczych,
- hydrantach zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,

- drogach pożarowych i innych drogach dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony.

PLAN EWAKUACJI

Przykładowy plan ewakuacji

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

[Powrót do spisu treści](#)

Znaczenie planów

Tworząc plany działania w sytuacjach zagrożenia oraz plany ewakuacji w kontekście imprez masowych należy pamiętać, że najważniejsze jest bezpieczeństwo osób w nich uczestniczących. Zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej właściciele budynków, obiektów budowlanych i innych terenów mają obowiązek zapewnić wszystkim osobom przebywającym na terenie danego obiektu bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji, a także przygotować budynek czy teren do prowadzenia akcji ratowniczej.

Plan działania w sytuacjach zagrożenia daje członkom poszczególnych służb, tj. porządkowej i informacyjnej, zasób gotowych algorytmów działania. Ma to bardzo duże znaczenie dla uniknięcia paniki podczas zagrożenia czy pożaru obiektu. Plan wskazuje kompetencje poszczególnych służb, co pozwala na właściwą koordynację działań i uniknięcie chaosu w działaniach, czego skutkiem będzie szybkie opanowanie sytuacji i zminimalizowanie poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska. Kluczowe jest także zapewnienie odpowiednich warunków ewakuacji z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi.

Czytelny, umieszczony w widocznym miejscu schemat kondygnacji, na którym zaznaczone są drogi i wyjścia ewakuacyjne, pozwala szybko zorientować się w sytuacji i wydostać z zagrożonej strefy. Naniesione na planie informacje dotyczące urządzeń gaśniczych, hydrantów, wyłączników prądu itd. są ważne także dla służb ratowniczych.

[Powrót do spisu treści](#)

System znaków informacyjnych i ewakuacyjnych

Znaki informacyjne i ewakuacyjne są częścią większej grupy znaków bezpieczeństwa, które dzieli się na cztery podstawowe kategorie:

- znaki zakazu,
- znaki nakazu,
- znaki ostrzegawcze,
- znaki informacyjne.

Wszystkie znaki bezpieczeństwa umożliwiają intuicyjne zrozumienie ich przekazu. Stosuje się je zarówno wewnątrz budynków, jak i w ich otoczeniu. Znaki bezpieczeństwa są obowiązkowym elementem systemów bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej w budynkach użyteczności publicznej, szkołach, instytucjach kulturalnych i zakładach pracy. Dzięki tym znakom można w sposób maksymalnie czytelny i skuteczny opisać przestrzeń wokół nas.

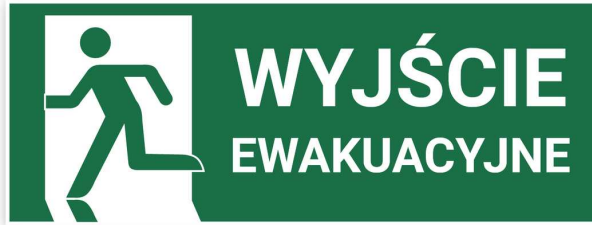
Znaki ewakuacyjne są podstawowymi oznaczeniami każdego obiektu, niezbędnymi dla zapewnienia bezpieczeństwa osób przebywających na jego terenie. Intuicyjne piktogramy ewakuacyjne na znakach ułatwiają orientację oraz umożliwiają szybką i sprawną ewakuację w sytuacjach zagrożenia: wskazują kierunek drogi ewakuacyjnej (np. w lewo, w prawo i wzdłuż; w górę, na ukos, w lewo lub w prawo; w górę, na wprost, przez drzwi) i bezpiecznie prowadzą do wyjścia oraz do punktów zbiórki. Oznakowanie uwzględnia przeszkody na trasie ewakuacji i zmiany poziomu. Znaki informują o konieczności podjęcia określonych działań (np. stłuc, aby uzyskać dostęp; przekręcić w lewo, w prawo, aby otworzyć; pchać po lewej, po prawej stronie, aby otworzyć) oraz wskazują na usytuowanie punktów medycznych i urządzeń ratunkowych (np. torba medyczna, defibrylator, drabina ratunkowa, telefon alarmowy).

Prawidłowe i czytelne oznakowanie to kluczowy element wpływający na bezpieczeństwo osób przebywających w danym obiekcie lub na danym terenie. Należy tutaj zaznaczyć, że poprawne oznakowanie każdego obiektu jest prawnym obowiązkiem właściciela lub zarządcy budynku.

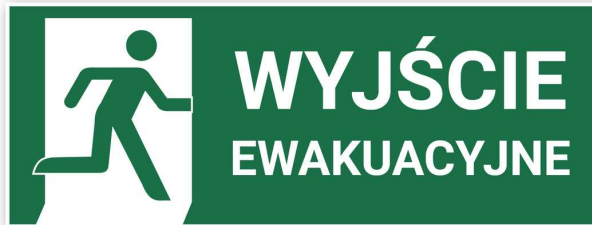
Znaki ewakuacyjne można podzielić na grupy. W każdej z nich znajdują się oznaczenia o nieco odmiennej roli. Wyróżnia się więc:

- Znaki ewakuacyjne podstawowe, czyli takie, z którymi stykamy się najczęściej. Dostarczają ogólnych informacji o tym, gdzie się kierować i w jaki sposób otworzyć przejście, aby wydostać się z budynku podczas ewakuacji. Można wyróżnić także znaki ewakuacyjne dla osób niepełnosprawnych. Używa się ich tam, gdzie przewidziano drogi ewakuacji dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

- Znaki ewakuacyjne wskazujące na techniczne środki przeciwpożarowe nie pokazują kierunku ewakuacji, lecz działania i środki, które należy podjąć. Mogą określać np. miejsce przechowywania klucza do wyjścia ewakuacyjnego, drabinę ewakuacyjną czy miejsce zbiórki.
- Znaki ewakuacyjne uzupełniające, które nie są niezbędne do przeprowadzenia ewakuacji, ale dostarczają dodatkowych informacji, np. o przeznaczeniu danego wyjścia. Są przydatne nie tylko w razie zagrożenia.

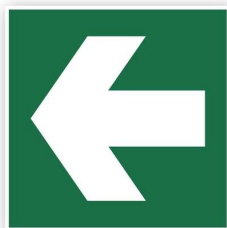
Wyjście ewakuacyjne (lewostronne)

Wyjście ewakuacyjne (prawostronne)

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Kierunek drogi ewakuacyjnej
(strzałka prosta)

Kierunek drogi ewakuacyjnej
w lewo

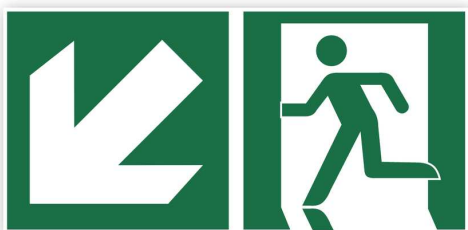
Kierunek drogi ewakuacyjnej
(strzałka skośna)

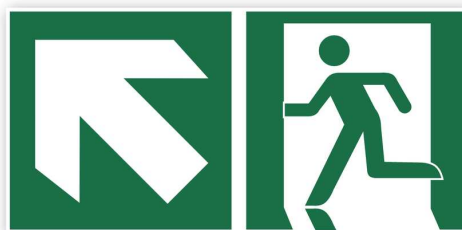
Kierunek drogi ewakuacyjnej
w prawo

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

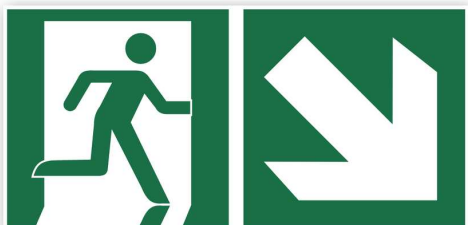
Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

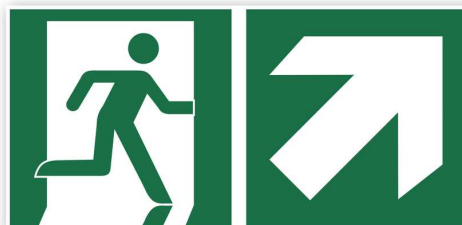
Kierunek drogi ewakuacyjnej
w dół w lewo

Kierunek drogi ewakuacyjnej
w górę/na skos w lewo

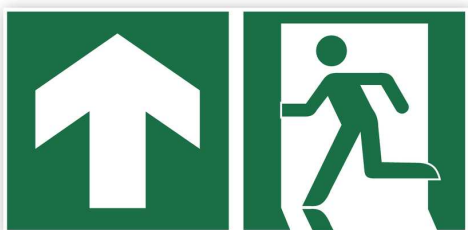
Kierunek drogi ewakuacyjnej
w dół w prawo

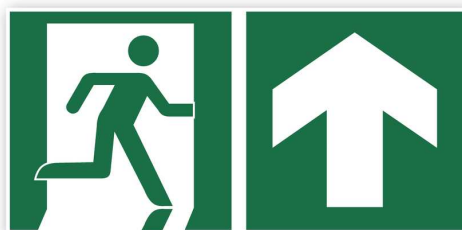
Kierunek drogi ewakuacyjnej
w górę/na skos w prawo

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Kierunek drogi ewakuacyjnej w górę/na wprost

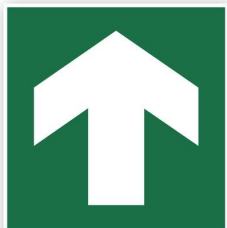

Kierunek drogi ewakuacyjnej w dół

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Kierunek drogi ewakuacyjnej na wprost

Pierwsza pomoc medyczna

Telefon alarmowy

Miejsce zbiórki ewakuacji

Stłuc, aby uzyskać dostęp

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

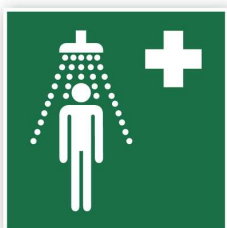
Lekarz

Defibrylator

Prysznic do przemywania oczu

Prysznic bezpieczeństwa

Nosze

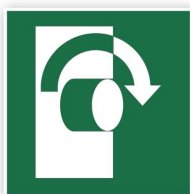
Okno ewakuacyjne z drabiną

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Przekręcić (w lewo),
aby otworzyć

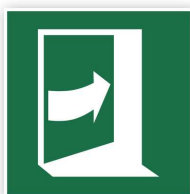
Przekręcić (w prawo),
aby otworzyć

Miejsce zbiórki do
ewakuacji dla osób
niepełnosprawnych

Pchać (po lewej
stronie), aby otworzyć

Pchać (po prawej
stronie), aby otworzyć

Wyjście ewakuacyjne
dla osób
niepełnosprawnych

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Przycisk awaryjnego
zatrzymania

Tymczasowe
schronienie ewakuacyjne

Młotek awaryjny

Torba medyczna

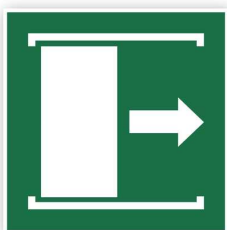
Resuscytator
tlenu

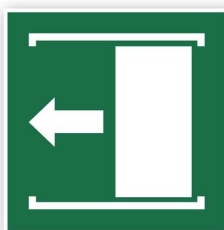
Maska
ucieczkowa

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

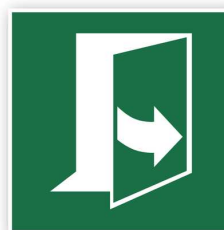
Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

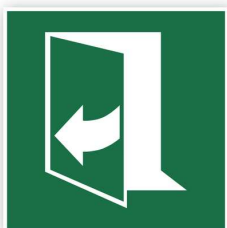
Przesuń (w prawo),
aby otworzyć

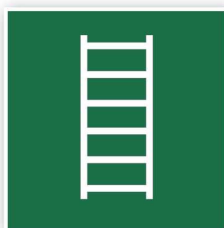
Przesuń (w lewo),
aby otworzyć

Ciągnąć (z lewej
strony), aby otworzyć

Ciągnąć (z prawej
strony), aby otworzyć

Drabina
ewakuacyjna

Krzesło
ewakuacyjne

Znaki ewakuacyjne według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Gaśnica

Hydrant wewnętrzny

Drabina pożarowa

Zestaw sprzętu
ochrony
przeciwpożarowej

Alarm
pożarowy

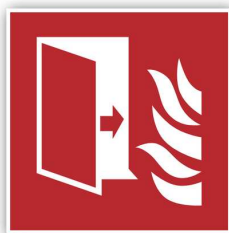
Telefon
alarmowania
pożarowego

Bateria stałego
urządzenia
gaśniczego

Znaki ochrony przeciwpożarowej według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

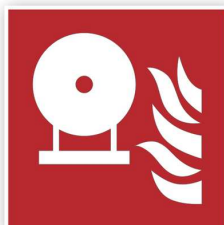
Drzwi
przeciwpożarowe

Aplikator mgły
wodnej

Stała instalacja
gaśnicza

Butla stałej instalacji
gaśniczej

Znaki ochrony przeciwpożarowej według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Stacja zdalnego
uwalniania

Działo gaśnicze

Gaśnica przewoźna

Przenośna jednostka
podawania piany

Koc gaśniczy

Znaki ochrony przeciwpożarowej według PN-EN ISO 7010

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Tabliczki telefonów alarmowych

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Numery alarmowe składają się z 3 cyfr. Większość osób bez trudu potrafi wskazać numer telefonu na policję, straż pożarną czy pogotowie. Jednakże, w sytuacji zagrożenia, będąc pod wpływem stresu, łatwo zapomnieć nawet o najbardziej oczywistych rzeczach. Właśnie dlatego warto zadbać, aby w obiekcie znalazły się tabliczki telefonów alarmowych z wykazem najważniejszych numerów.

Przykładowe umieszczenie znaków

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Przykładowe umieszczenie znaków

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Puszka wyjścia (umożliwia otwarcie wyjścia ewakuacyjnego)

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Aby sprawdzić rozmieszczenie znaków informacyjnych i ewakuacyjnych w przykładowych miejscach organizacji imprezy masowej przejdź do mapy interaktywnej [„Graficzny plan zabezpieczenia imprezy masowej”](#).

[Powrót do spisu treści](#)

Zasady i sposoby bezpiecznej ewakuacji z obiektów (stadionów, hal sportowych i widowiskowych)

Ewakuacja to jeden ze środków ochrony zbiorowej, który ma na celu ratowanie ludzkiego życia. To zorganizowane przemieszczenie ludzi (czasem wraz z dobytkiem) z miejsca, w którym występuje zagrożenie, na teren bezpieczny. Z ewakuacją z budynku najczęściej mamy do czynienia w przypadku zagrożenia pożarem lub atakiem bombowym, a z akcją na szerszą skalę (np. z osiedla lub miasta) na przykład wtedy, gdy występuje zagrożenie wybuchem gazu, powodzią lub wojną.

Życie i zdrowie ludzkie w takiej sytuacji jest najważniejsze, a ochrona mienia jest zawsze na drugim miejscu. Jeśli nie masz czasu, nie ryzykuj i nie zajmuj się zbieraniem swoich rzeczy osobistych.

Wyróżniamy dwa rodzaje ewakuacji – ewakuację planową oraz doraźną:

- **ewakuacja planowa** – polega na przemieszczeniu ludności z miejsc zagrożonych awarią czy zniszczeniem (np. obiektów użyteczności publicznej, terenów przewidywanych działań zbrojnych lub zakładów pracy) zgodnie z wcześniej przygotowanym planem. Ten rodzaj ewakuacji opracowywany jest w czasie pokoju, a wdrażany w momencie niebezpieczeństwa (awarii, wojny, klęski żywiołowej).
- **ewakuacja doraźna** – ewakuacja doraźna to natychmiastowe przemieszczenie ludności z miejsc, gdzie występuje bezpośrednie zagrożenie ich zdrowia lub życia, do terenów bezpiecznych.

W zależności od skali oraz rodzaju zagrożenia wyróżniamy trzy stopnie ewakuacji, przy czym w odniesieniu do imprez masowych zastosowanie ma I stopień.

- **Ewakuacja I stopnia** – zakłada niezwłoczne przemieszczanie ludzi, zwierząt oraz mienia z terenów, w których nastąpiło niespodziewane oraz bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia, do bezpiecznego miejsca. Ewakuacja I stopnia ma najczęściej miejsce w przypadku awarii przemysłowych, pożarów, podtopień, huraganów, katastrof komunikacyjnych. Może ją zarządzić osoba, która kieruje akcją ratowniczą na terenie zagrożonym, jak i urzędnik władz lokalnych (np. wójt czy prezydent miasta).
- **Ewakuacja II stopnia** – zakłada wcześniej przygotowane, planowe przemieszczenie ludzi, zwierząt oraz mienia z rejonów, które stanowią dla nich potencjalne zagrożenie w przypadku uszkodzenia lub awarii. Ewakuacja II stopnia jest wdrażana, gdy pojawią się symptomy takiego zagrożenia.
- **Ewakuacja III stopnia** – ten stopień ewakuacji zakłada wcześniej przygotowane, planowe przemieszczenie ludzi, zwierząt oraz mienia podczas stanu podwyższonej

gotowości obronnej państwa. Przeprowadzana jest w czasie wojny lub zagrożenia bezpieczeństwa kraju. Jej przygotowanie obejmuje dwa warianty:

- ewakuację z przewidywanych rejonów (miejsc) działań operacyjnych sił zbrojnych,
- ewakuację ludności, która wyrazi chęć opuszczenia obszarów potencjalnie zagrożonych prowadzeniem działań militarnych.

Decyzja o przeprowadzeniu ewakuacji III stopnia może zostać podjęta przez terenowe organy obrony cywilnej lub organy wojskowe działające w kooperacji z właściwymi organami obrony cywilnej.

Jeśli pracownik służby porządkowej lub informacyjnej zauważy pożar, w pierwszej kolejności powinien zaalarmować wszystkich, którzy znajdują się w strefie zagrożenia oraz zadzwonić na numer ratunkowy. Obecnie w wielu nowoczesnych budynkach są Systemy Sygnalizacji Pożaru (SAP), z których sygnał przekazywany jest do Państwowej Straży Pożarnej. Nie zwalnia nas to jednak z obowiązku upewnienia się, czy służby otrzymały informację i są już w drodze.

Po włączeniu alarmu rozpoczyna się ewakuacja. Docelowe miejsce ewakuacji zależy od kilku czynników. Na pewno jest to miejsce zgodne z opracowaną instrukcją bezpieczeństwa pożarowego, jeśli obiekt taką posiada. Przede wszystkim musi być to miejsce bezpieczne, wolne od zagrożeń, mogące pomieścić osoby ewakuowane. Osoby, które już znalazły się w miejscu zbiórki, nie rozchodzą się, a wyznaczeni członkowie służby porządkowej lub informacyjnej sprawdzają, czy wszyscy opuścili zagrożony rejon.

W czasie ewakuacji ważne jest, aby zachować opanowanie i spokój. Osoby ewakuowane powinny poruszać się szybko, ale nie biegać ani nie wyprzedzać innych – takie postępowanie może tylko utrudnić ewakuację i bezpieczne wydostanie się wszystkich osób. Aby nie powstał niepotrzebny chaos, ewakuowani muszą bezwzględnie podporządkować się osobom przeprowadzającym ewakuację, tzn. członkom służby porządkowej lub informacyjnej. Po usłyszeniu alarmu, osoby ewakuowane niezwłocznie udają się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego. Drogę wskazują zielone piktogramy, które są rozmieszczone wzdłuż dróg ewakuacyjnych.

Podczas ewakuacji nie używa się wind! Mogą się one zapalić i zatrzymać, a ponadto rozprzestrzeniać ogień do innych części budynków. Powinno się zatem korzystać ze schodów. Drogi oraz wyjścia ewakuacyjne nie mogą być niczym zastawione. W przypadku konieczności przejścia przez przestrzeń zadymioną należy polecić ewakuowanym zasłonięcie ust i nosa zwilżoną chusteczką, ręcznikiem lub kawałkiem innej dostępnej tkaniny. Przemieszczać się należy w pozycji pochylonej, możliwie najbliżej podłoga. Każde napotkane po drodze okno można wykorzystać do przewentylowania płuc.

Ewakuacja niepełnosprawnych

Ewakuacja osób niepełnosprawnych jest opisywana w instrukcjach dotyczących bezpieczeństwa pożarowego obiektu. Jeżeli taka instrukcja istnieje, to powinna być załącznikiem do planu zabezpieczenia imprezy masowej.

Standardowo w budynkach wysokich i wysokościowych w Polsce (a także w większości krajów Europy) wszystkie windy najczęściej zostają sprowadzone w przypadku pożaru na parter. Jedynie winda dla ekip ratowniczych (pożarowa) może być wykorzystana do przewożenia ludzi i sprzętu (jeździ podczas pożaru). Także budynki i obiekty sportowe, w których odbywają się imprezy masowe, powinien być wyposażony w zgodną z przepisami i normami windę pożarową z przedsionkami przeciwpożarowymi na każdej kondygnacji budynku. Winda pożarowa powinna być dostępna na wszystkich kondygnacjach budynku – także na kondygnacjach garażowych. Szyb windy pożarowej powinien być usytuowany w takim miejscu w budynku, by przedsionek przeciwpożarowy windy przylegał do przedsionka przeciwpożarowego ewakuacyjnej klatki schodowej lub przedsionek przeciwpożarowy windy pożarowej był jednocześnie przedsionkiem przeciwpożarowym ewakuacyjnej klatki schodowej.

Budynek powinien być wyposażony w certyfikowany system telefonów pożarowych z aparatami telefonicznymi w przedsionku przeciwpożarowym klatki schodowej lub w przedsionku windy pożarowej. W przypadku alarmu pożarowego drugiego stopnia i ewakuacji zagrożonej kondygnacji pracownik ochrony oczekuje na przyjazd jednostek PSP i obserwuje centrale systemów przeciwpożarowych (SAP i DSO), a także panel przeznaczony do obsługi systemu telefonów pożarowych. Podczas oczekiwania na przyjazd jednostek pracownik ochrony odbiera ewentualne połączenia z systemu telefonów pożarowych. Jeżeli przychodzą zgłoszenia dotyczące konieczności udzielenia pomocy osobie niepełnosprawnej lub takiej, która nie jest w stanie opuścić budynku klatką schodową, odnotowuje je (telefony są adresowalne), aby przekazać informacje służbom ratowniczym.

Dzięki systemom przeciwpożarowym w budynkach wysokich i wysokościowych (m.in. nawiewowi do szybu windy pożarowej, nawiewowi do przedsionka przeciwpożarowego zagrożonej kondygnacji, drzwiom przeciwpożarowym przedsionka klatki schodowej i ewentualnie przedsionka windy pożarowej) ani strażakom z PSP, ani pracownikowi ochrony obsługującemu windę nic nie powinno zagrażać. Również osoba niepełnosprawna i jej opiekun z zespołu ewakuacyjnego mogą niezagrożeni czekać na pomoc przez 30 minut w przedsionku przeciwpożarowym klatki schodowej lub 60 minut w przedsionku windy pożarowej w budynku wysokim, a w budynku wysokościowym przez 60 minut w przedsionku przeciwpożarowym klatki schodowej lub 120 minut w przedsionku windy pożarowej.

W odpowiednio wykonanym i wyposażonym budynku wysokim lub wysokościowym kategorii ZL III można już dziś wykorzystać windę pożarową do ewakuacji osób niepełnosprawnych. Zgodnie z tymi samymi przepisami za przeprowadzoną (zrealizowaną)

ewakuację należy uznać wyście na wentylowaną (pożarowo) klatkę schodową, oddzieloną od pozostałej części budynku przedsionkiem przeciwpożarowym.

[Powrót do spisu treści](#)

Drogi ewakuacyjne

Drogi ewakuacyjne to drogi komunikacji ogólnej w budynku, które w razie zagrożenia umożliwiają bezpieczną ewakuację z pomieszczeń, w których przebywają ludzie, na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, która prowadzi na zewnątrz. Oznakowanie dróg ewakuacyjnych powinno być czytelne i niebudzące wątpliwości. Znaki powinny umożliwić szybkie przeprowadzenie akcji ewakuacyjnej, niezależnie od warunków, również w przypadku dużego zadymienia lub braku oświetlenia. Znaki bezpieczeństwa ewakuacyjne zawierają wizualną informację o przebiegu wyznaczonej drogi ewakuacyjnej, przeszkodach na jej drodze oraz punktach szczególnie ważnych dla przeprowadzenia sprawnej i bezpiecznej ewakuacji.

Prawo definiuje, jaka ma być długość oraz szerokość dróg ewakuacyjnych (m.in. w zależności od wielkości budynku oraz liczby przebywających w nim osób), a zasady te muszą być bezwzględnie stosowane. Na drodze ewakuacyjnej nie mogą znaleźć się podesty ze stopniami, a wszelkie miejsca pochyłe i stopnie, które znajdują się na trasie dróg ewakuacyjnych, muszą zostać odpowiednio oznakowane. Droga ewakuacyjna powinna być w pełni bezpieczna, dlatego nie mogą się na niej znaleźć materiały łatwopalne czy wybuchowe. Droga ewakuacyjna prowadzi w miejsce bezpieczne – miejsce zbiórki. Oznaczone jest odpowiednim znakiem:

Miejsce zbiórki do ewakuacji

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Oznaczenie miejsca zbiórki do ewakuacji

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY-SA 3.0.

Miejsce zbiórki należy zorganizować na zewnątrz budynku w taki sposób, aby prowadziły do niego drogi ewakuacyjne. Przepisy nie definiują, jakiej wielkości powinno być miejsce zbiórki do ewakuacji. Określając jego powierzchnię, należy wziąć pod uwagę liczbę osób przebywających w obiekcie i zapewnić im swobodę ruchów. W przypadku imprez masowych podstawowym zadaniem będzie ewakuacja uczestników z wykorzystaniem dróg ewakuacyjnych na zewnątrz obiektu w taki sposób, aby osoby ewakuowane nie blokowały możliwości dojazdu służb ratunkowych.

Po zakończonej ewakuacji służby porządkowe lub informacyjne, jeśli okoliczności zdarzenia na to pozwalają, powinny sprawdzić, czy dany rejon został opuszczony przez wszystkich uczestników imprezy masowej, ponieważ znane są przypadki, że osoby zamiast się ewakuować, chowały się w różnych miejscach np. toaletach.

[Powrót do spisu treści](#)

Zachowanie tłumu w sytuacji kryzysowej

Istotą imprezy masowej jest to, że uczestniczy w niej znaczna liczba ludzi. Zapewniając bezpieczeństwo tego typu imprezy należy mieć świadomość funkcjonowania tłumu, zwłaszcza w kontekście jego reakcji w sytuacji zagrożenia. Aby właściwie zrozumieć to zjawisko potrzebna jest znajomość kilku pojęć.

Zbiegowisko to przelotne skupienie od kilku do kilkudziesięciu osób zainteresowanych jednym zdarzeniem. Przykładowo, zbiegowisko gromadzi się wokół wypadku na ulicy lub innego zdarzenia, które przyciąga uwagę przechodniów. Przyczyną zbiegowiska jest nagła i silnie działająca podnieta czy ciekawość, będącą podstawą tworzenia więzi społecznych, wymiany spostrzeżeń, informacji i podobnych reakcji emocjonalnych. W zbiegowisku występuje skłonność do podobnego działania, udzielania pomocy i porad. Uczestnicy zbiegowiska postępują tak, jakby mieli prawo stwierdzenia, co się stało oraz prawo do wyjaśnień. Dlatego niechętnie słuchają nakazów wzywających do rozejścia się. W zbiegowisku zawsze mogą wystąpić postawy i skłonności do zbiorowego działania, do podejmowania wspólnych czynności, do zmieniania się w tłum.

Tłum jest przelotnym zgromadzeniem większej liczby osób (co najmniej kilkuset) na przestrzeni dopuszczającej bezpośredni kontakt, reagujących spontanicznie na te same podniety w podobny lub identyczny sposób. W tłumie występują więzi społeczne związane na podstawie styczności przestrzennej i silnej łączności psychicznej, złożone z elementów emocjonalnych i popędowych, a poprzez to prowadzące do identyfikacji jednostki z tą zbiorowością.

Tłum daje jednostkom poczucie siły i odwagi, zmniejszenia odpowiedzialności, która zostanie podzielona na innych uczestników. Silnemu osłabieniu ulega w tłumie lęk przed prawem i karą. Charakterystyczną cechą zachowania się tłumu jest fascynacja i naśladownictwo. Polega na tym, że im więcej ludzi postępuje w ten sam sposób, tym trudniej pozostałym zdobyć się na inne zachowanie.

Tłum nie posiada żadnych norm organizacyjnych i moralnych. Nie ma organizacji formalnej ani racjonalnych metod kontroli społecznej. Czynnikiem kształtującym tłum są przeróżne silne bodźce emocjonalne, takie jak gniew, krzywda, zemsta czy pęd do zdobyczy, które stopniowo, w miarę wzrostu, prowadzą do nieprzewidywalnych negatywnych zachowań. Czynnikiem powodującym aktywność tłumu jest naśladownictwo, sugestia itp. W tłumie zanikają cechy osobowości indywidualnej człowieka. Jednostka zostaje wchłonięta przez tę zbiorowość i przestaje być sobą. W podnieceniu emocjonalnym wszystkich uczestników tłumu opanowuje podobny nastrój – wyładowują uczucia i pragnienia, które w normalnych warunkach społecznych uległyby zahamowaniu.

Można wyróżnić następujące rodzaje tłumu:

- tłum agresywny – to tłum atakujący jednostkę (linczujący), atakujący grupy społeczne (terroryzujący) i występujący przeciw instytucją społeczno-politycznym, ekonomicznym (tłum walczący).
- tłum uciekający, ogarnięty paniką – może dotyczyć jakiegoś zbiegowiska, paniki w czasie ewakuacji, mieszkańców miejscowości, których dotknie np. klęska żywiołowa.
- tłum nabywający (rabujący, grabiący) – grabi i rabuje sklepy, banki, występuje przeważnie w czasie kryzysów gospodarczych, głodu i innych okresach niedostatku.
- tłum demonstrujący (ekspresyjny) – przejawia się najczęściej w demonstracjach organizacyjnych w celu potępienia, pogardy i protestu lub też pochwały, dający wyraz uznaniu i wdzięczności.

Przykładem publiczności zebranej jest publiczność intencjonalna, tzn. związana ze skupieniem pewnej liczby osób zainteresowanych tym samym przedmiotem (np. mecz piłki nożnej), żywiących podobne oczekiwania i przeżycia pewnych bodźców. Cechą tej publiczności jest gotowość do reagowania w podobny sposób (oklaski, gwizdy) na te same zdarzenia oraz gotowość do podobnego zachowania i działania, dzięki którym może przekształcić się w tłum. Na przykład publiczność sportowa na stadionie pod wpływem radości lub gniewu wynikającego z widowiska sportowego może przerodzić się w tłum terroryzujący, demonstrujący.

Sytuacja kryzysowa charakteryzuje się dużą dynamiką zmian, tj. w bardzo krótkim czasie w środowisku otaczającym człowieka zachodzą burzliwe przemiany stwarzające nową sytuację, która najczęściej zaskakuje go nagle i rozwija się gwałtownie. Wielość i intensywność działających bodźców mogą wywołać panikę oraz inne niepożądane zachowania. W wielu przypadkach sama panika stanowi znacznie większe zagrożenie niż pierwotne zjawisko, które ją wywołało. Osoby działające w panice tracą możliwość racjonalnej oceny sytuacji. Jednocześnie powstaje bardzo silna potrzeba ucieczki z miejsca niebezpiecznego lub tylko uznanego za niebezpieczne. Duża liczebność zbiorowiska, która stanowi jednocześnie wzmocnienie panicznych zachowań w tłumie, wytwarza przekonanie o dużych ograniczeniach co do możliwości ucieczki. Wywołuje to agresję, przez co dochodzi do wypadków, w czasie których tratowane są setki osób.

Brak dobrego przepływu informacji, niepewność i panika zaobserwowana wśród osób, które odpowiadają za bezpieczeństwo i porządek w danej sytuacji, znacznie nasilają rozprzestrzenianie się reakcji panicznej wśród tłumu. Wrażenie braku możliwości ucieczki powoduje poczucie zagrożenia. W rezultacie narasta okrucieństwo i odruch walki. Panika tłumu stanowi zjawisko złożone i niebywale trudne do kontrolowania, dlatego najlepszym możliwym sposobem walki z paniką jest przewidywanie potencjalnych scenariuszy z nią związanych oraz włączenie środków jej zapobiegania.

[Powrót do spisu treści](#)

Drogi dostępu

W sytuacji kryzysowej, czyli w sytuacji wystąpienia zagrożenia ważne jest, aby zapewnić możliwość działania służb ratunkowych. Realizacja tego jest możliwa dzięki zapewnieniu odpowiednich dróg dostępu.

Drogi dostępu dla służb ratunkowych powinny zapewniać możliwość dostępu do wszystkich budynków i pomieszczeń kompleksu stadionowego. Powinny też spełniać wymagania dotyczące dróg pożarowych, określone w odrębnych przepisach oraz być oddzielone od dróg ewakuacyjnych przeznaczonych dla widzów.

[Powrót do spisu treści](#)

Kontrola przepływu tłumu

Jednym z zadań służby porządkowej i informacyjnej, będących w „obsłudze” imprezy masowej, jest właściwa kontrola przepływu tłumu. Ma to na celu ograniczenie gromadzenia się dużej liczby uczestników imprezy w jednym miejscu ciągu komunikacyjnego, a tym samym zapewnienie płynności przemieszczania się osób i zmniejszenia ryzyka wystąpienia zachowań panicznych uczestników imprezy.

Można mówić o dwóch podstawowych sposobach, które mogą zmniejszać ryzyko wystąpienia panicznej reakcji tłumu:

- działanie perspektywiczne, długofalowe, czyli przewidywanie i planowanie infrastruktury z uwzględnieniem zagęszczenia ludzi na danym, potencjalnie zagrożonym obszarze (np. stadion piłkarski), dróg ewakuacji itp.
- oddziaływanie na tłum, który w danej sytuacji już zaistniał, przez personel obsługujący dane wydarzenie lub miejsce, przez służby porządkowe i wszelkie możliwe drogi komunikacji z tłumem.

Oba rozwiązania wzajemnie się uzupełniają i są niezbędne dla właściwego zaplanowania i zarządzania imprezami masowymi. Każdy z powyższych sposobów ma odzwierciedlenie prawne w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Istotnym rozwiązaniem, proponowanym w ramach rozważania możliwości kontroli sytuacji związanych z tłumem, jest model FIST. Wspomniany model obejmuje najistotniejsze czynniki związane z kontrolowaniem reakcji tłumu:

- **Force** – siła, z jaką tłum pieszych potrafi oddziaływać na otoczenie, jest wystarczająca duża, aby zdeformować metalową barierkę albo zburzyć ceglana ścianę. Należy pamiętać, że z taką siłą tłum oddziałuje także na ludzkie ciało przyparte do muru. Śmiercionośny potencjał poruszającego się tłumu może zostać zminimalizowany przy odpowiednim zaplanowaniu terenu lub budynku.
- **Information** – kluczową kwestią jest przekaz informacji między instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i tłumem. Ważna jest zarówno treść komunikatów, jak i sposób, w jaki są przekazywane. Do tłumu należy mówić stanowczo, powoli i wyraźnie. Szczególnie istotne jest, by przedstawiciele służb porządkowych i informacyjnych zachowali spokój – jego brak wśród tych służb wzmaga niepokój uczestników tłumu, czasem także stanowi główną przyczynę wystąpienia paniki. Komunikaty muszą być jasne i krótkie, ponieważ możliwości poznawcze tłumu są znacznie mniejsze niż możliwości jednostki w sytuacji braku stresu. Istotne jest również zwrócenie uwagi na ton, jakim wydaje się komunikaty w tłumie. Osoba odpowiedzialna za werbalne przekazywanie informacji musi zachować spokój

i bezwzględnie nie okazywać w swoich komunikatach jakichkolwiek znamion strachu czy niepewności.

- **Space** – dobrze zorganizowana przestrzeń pozwala łatwiej oddziaływać na tłum. Poprzez ergonomiczne podzielenie terenu na strefy przynależące do poszczególnych wyjść ewakuacyjnych można zapobiec kolizji osób tworzących tłum i poruszających się w przeciwnych kierunkach. Eliminuje to także chaotyczne poszukiwanie drogi ucieczki, które stanowi najbardziej traumatyczny element paniki w tłumie.
- **Time** – dzięki kontroli i wiedzy o zwiększaniu się liczebności tłumy w czasie łatwiej jest planować potencjalny przebieg wydarzeń. Elementy takie jak stopniowe wpuszczanie i wypuszczanie tłumy z danego budynku lub terenu zapobiegają tworzeniu się zatorów opóźniających ruch, a tym samym wzmagających panikę w tłumie. Istotnym czynnikiem jest także rozplanowanie czasu nadawania komunikatów oraz maksymalne skrócenie czasu, w którym informacje przepływają od personelu do tłumy.

[Powrót do spisu treści](#)

Wykaz źródeł

- Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1466).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie wymogów, jakie powinien spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowe i służby informacyjne (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1347).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej (Dz.U. 2011 nr 16 poz. 73).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2010 r. w sprawie warunków bezpieczeństwa, jakie powinny spełniać stadiony, na których mogą odbywać się mecze piłki nożnej (Dz.U. 2010 nr 121 poz. 820).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatora imprez masowych (Dz.U. 2010 nr 54 poz. 323).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu ustalania szkód powstałych w związku z działaniem w miejscu i czasie trwania imprezy masowej oraz trybu występowania o wypłatę odszkodowań (Dz.U. 2009 nr 121 poz. 1006).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 sierpnia 2009 r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązku osobistego stawiennictwa w jednostce organizacyjnej Policji lub w miejscu określonym przez właściwego komendanta Policji w czasie trwania imprezy masowej (Dz.U. 2009 nr 125 poz. 1039).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i czasie imprezy masowej (Dz.U. 2009 nr 135 poz. 1113).
- Rezolucja Rady UE z 2016 r. w sprawie zaktualizowanego podręcznika z zleceniami w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej oraz w zakresie działań prewencyjnych i kontrolnych związanych z aktami przemocy i zakłóceniami porządku podczas międzynarodowych meczów piłki nożnej, które dotyczą przynajmniej jednego państwa członkowskiego (2016/C 444/01).
- Wyciąg z materiałów pomocniczych do zarządzenia nr 982 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 września 2007 r. w sprawie zasad organizacji i trybu wykonywania przez Policję zadań związanych z rozpoznaniem, zapobieganiem, zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w związku z imprezami sportowymi oraz gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa masowych imprez sportowych.
- PN-EN ISO 7010:2012. Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa.

- Morawski W. (red.), Kierowanie w społeczeństwie: analiza socjologiczna, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979.
- Arygle M., Psychologia stosunków międzyludzkich, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- Suprewicz J., Wiedza o społeczeństwie od A do Z. Repetytorium. Matura, Wydawnictwo Kram, Warszawa 2005.
- Kąkol C., Bezpieczeństwo imprez masowych. Komentarz, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2020.
- Kruczyński A., Parszowski S., Imprezy masowe. Organizacja, bezpieczeństwo, dobre praktyki, Difin, 2015.
- Kurzępa B., Bezpieczeństwo imprez masowych. Komentarz do ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, Difin, Warszawa 2010.
- Jurgilewicz M., Bezpieczeństwo zgromadzeń i imprez masowych w Polsce. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Aspra, 2021.

Multimedia, z którymi powiązany jest e-book

- [Graficzny plan zabezpieczenia imprezy masowej – mapa interaktywna](#)
- [Dokumentowanie zabezpieczenia imprezy masowej – dokumentacja interaktywna](#)
- [Służby porządkowe, informacyjne oraz kierownik do spraw bezpieczeństwa – program ćwiczeniowy do projektowania przez dobieranie](#)

[Powrót do spisu treści](#)